

Fantom

Susan Kay

*Erikův
životní příběh.*

*Kým byl,
než se z něj stal
fantom Opery?*

Fantom

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.dominoknihy.cz
www.albatrosmedia.cz

Susan Kay

Fantom – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Landon

Susan Kay

Random
Susan Kay

2019

Normanovi a Judy, kteří mi věřili.

*Ráda bych poděkovala Judy Burns Jacobsonové za to,
že z archívů vydolovala důležité podklady,
z nichž jsem získala informace o stavbě pařížské Opery, a za to,
že mi věnovala velký kus svého času a porozumění,
když jsem psala tuto knihu.*

Nikdo z nás si nevybírání, kde se zamiluje...

Erik

Madeline

1831 - 1840

Narodil se pánví napřed. A tak jsem až do posledního okamžiku nic netušila. Pouze jsem si uvědomovala, jak mne porodní bába vesele, hlučně a obhrouble povzbuzuje. „Teď už jenom hlavičku, zlatíčko. Už to bude..., váš synáček je už skoro na světě. Ale teď musíme dávat dobrý pozor. Dělejte přesně to, co vám řeknu. Povídám... Rozumíte mi, madam? Přesně to, co řeknu!“

Přikývla jsem a s vypětím všech sil jsem se nadechla. Křečovitě jsem se držela ručníku, který mi pověsila na dřevěnou pelest za hlavou. Světlo svíčky vrhalo na strop obrovské stíny. Byly to prapodivné, potměšilé tvary. Jak jsem bolestí bez sebe blouznila, zdálo se mi, že mi nějak záhadně vyhrožují. V tom posledním osamoceném okamžiku nesnesitelné bolesti jsem měla pocit, že lidstvo vymřelo a já jediná zůstala naživu. Že v té pusté bolesti zůstanu uvězněná navěky.

Ucítila jsem, že praskám, že mne něco trhá. Pak byl klid... A ticho. Bezhlase ticho, které prozrazovalo ohromení a nevíru. První věc, kterou jsem spatřila, když jsem otevřela oči, byl obličej porodní báby. Zatímco ještě před chvílí byl zrudlý námahou, teď se z něj barva pozvolna vytrácela. Opodál jsem uviděla svou služebnou Simonettu, která s rukou přitisknutou na ústa couvala od postele.

Vzpomínám si, jak jsem si pomyslela: *Určitě je mrtvé!* Ale i v té zmatené chvílce předtím, než jsem se dozvěděla pravdu, jsem cítila, že je to horší. Mnohem horší. S vypětím sil jsem se

opřela o zvlhlý polštář, podívala se na zkrvavené prostěradlo pod sebou a uviděla to, co viděly i ony.

Nezačala jsem křičet. Žádná z nás nekřičela. Nevydaly jsme ani hlásku, ani tehdy, když jsme zpozorovaly, že se to slabě pohnulo, a my zjistily, že to žije. Ta věc, která ležela na prostěradle, byla na pohled tak neuvěřitelná, že člověk nedokázal přimět své hlasivky, aby vydaly sebemenší zvuk.

Všechny tři jsme jen zíraly, jako by se ta odporná ohavnost měla v našem němém zděšení rozplynout a vrátit se do světa zlých snů, kam patřila.

Jako první se z ohromení probrala porodní bába. Prudce se vrhla kupředu, aby přestříhla pupeční šňůru. Ruka se jí při tom třásla tak, že v ní skoro neudržela nůžky.

„Bože, smiluj se nad námi!“ zamumlala a bezděčně se pokřižovala. „Kriste, smiluj se nad námi!“

S otupělým klidem jsem se dívala, jak tu stvůru balí do plédu a ukládá do kolébky vedle postele. „Běž a přiveď otce Mansarta,“ řekla roztřeseným hlasem Simonettě. „Řekni mu, ať sem okamžitě přijde.“

Simonetta prudce otevřela dveře a seběhla po neosvětleném schodišti, aniž by se na mne ještě jednou podívala. Byla poslední služebnou, která kdy žila pod mou střechou. Od té strašné noci jsem ji už nikdy nespátřila. Nevrátila se dokonce ani pro své věci, které zůstaly v podkrovní komůrce. Otec Mansart přišel sám.

Porodní bába na něho čekala u dveří. Udělala vše, co se od ní očekávalo, a teď se již nemohla dočkat, až odejde a bude moci zapomenout na zlý sen, ve kterém se ocitla. Lhostejně jsem zaznamenala, že si ve své nedočkavosti úplně zapomněla říci o peníze.

„Kde je ta holka?“ zeptala se se zřejmou nelibostí. „Ta služka, Otče... Ona se s vámi nevrátila?“ Otec Mansart zavrtěl prošedivělou hlavou. „Ta maličká se mnou odmítla jít zpátky. Byla

hrůzou úplně bez sebe a nepodařilo se mi ji přesvědčit, aby mne doprovodila.“

„Abych pravdu řekla, vůbec mne to nepřekvapuje,“ řekla porodní bába pochmurně. „Řekla vám, že to dítě je zruďa? Za celou dobu, co dělám porodní bábu, jsem něco takového neviděla. A to jsem už viděla leccos, však to sám dobře víte, Otče. Ale naštěstí to nevypadá, že by mohlo vydržet dlouho naživu...“

Nevěřičně jsem je poslouchala. Mluvili tak, jako bych tam nebyla, jako by se ze mne tím, co se právě přihodilo, stal nějaký hluchý hlupák, který nemá žádné právo na lidskou důstojnost. Stejně jako z onoho stvoření v kolébce se i ze mne stal předmět zděšené debaty. Přestala jsem být lidskou bytostí...

Porodní bába se zachumlala do plédu a zvedla svůj košík. „Řekla bych, že umře. V podobných případech to tak většinou chválabohu dopadne. Zatím ještě nezačalo brečet. To bývá dobré znamení... Určitě do rána umře. Já s tím už každopádně nemám nic společného. Své jsem udělala. Dovolte, Otče, už musím běžet. Slíbila jsem, že vypomůžu u dalšího porodu. Je to paní Lescotová. Bude mít už třetí, víte...“

Její hlas slábl, jak mizela ve tmě schodiště. Otec Mansart za ní zavřel dveře, postavil lucernu na prádelník a mokrý plášť přehodil přes židli, aby uschl.

Měl příjemný obličej, ke kterému se člověk obracel s důvěrou. Protože za každého počasí chodil pěšky, byla jeho tvář opálená a ošlehaná větrem. Myslím, že mu tehdy bylo kolem padesátky. Věděla jsem, že za tu dlouhou dobu, co vykonává svůj úřad, již zažil mnoho hrůz. Přesto při pohledu do kolébky zděšením bezděčně uskočil. Jednou rukou pevně sevřel kříž, který mu visel na krku, zatímco druhou se rychle pokřížoval. Na chvíli si klekl a pomodlil se. Pak přistoupil k mé posteli.

„Drahé dítě,“ řekl s účástí. „Nezačínejte si myslet, že vás Pán opustil. Tragédie jako tato se vymykají lidskému chápání. Chci

vás požádat, abyste nezapomínala, že Bůh nikdy nic nestvoří bezúčelně.“

Zachvěla jsem se. „Ještě žije, vidíte, Otče?“

Přikývl. Přitom se kousl do spodního rtu a smutně pohlédl na kolébku.

„Otče,“ chvíli jsem bázlivě váhala a snažila se sebrat odvalu dořící, co jsem měla na mysli, „když se ho ani nedotknu..., když ho nebudu krmit...“

Nekompromisně zavrtěl hlavou. „Postoj církve je v takovýchto záležitostech celkem jasný, Madeleine. To, co navrhuje, by byla vražda.“

„Ale v tomhle případě by to přece bylo milosrdenství.“

„Byl by to hřích,“ řekl přísně, „smrtný hřích! Jakékoli myšlenky na takovou bezbožnost pusťte z hlavy. Vaší povinností je pomáhat svým bližním. Musíte se starat o tohle dítě a živit je stejně jako kterékoli jiné.“

Odvrátila jsem se od něho. Chtěla jsem říci, že i Bůh se může mýlit, ale ani ve svém hlubokém zoufalství jsem nedokázala najít odvalu k tomu, abych se nahlas tolik rouhala.

Copak jsem tu hroznou příšeru mohla považovat za lidskou bytost? Byla mi cizí jako plaz, ošklivá, odporná a nechtěná. Kde bral nějaký kněz právo trvat na tom, že má žít? Copak tohle bylo Boží slitování? Nezměrná Boží moudrost?

Upřeně jsem hleděla na pruhované tapety na zdech pokoje a po ztuhlých tvářích mi začaly stékat slzy vyčerpání, rozhořčení a utrpení. Tři měsíce jsem se prodírala nekonečným bludištěm neštěstí a nechala se vést jediným světlem, které vytrvale hořelo mimo můj dosah a neustále mne pobízelo, abych šla vpřed. Malým, mihotavým světlem naděje, které v sobě skrývalo příslib nového života.

Nyní to světlo zhaslo a zůstala pouze tma. Tma v nekonečné propasti se stěnamí hladkými jako sklo. V nejhlubší propasti pekla. Poprvé v životě jsem byla osamocená. Tohle břemeno mi nikdo nést nepomůže...

„Myslím, že bude rozumné, abych to dítě hned pokřtil,“ řekl otec Mansart pochmurně. „Možná byste mi mohla říci, jaké jméno mu chcete dát.“

Dívala jsem se, jak se pomalu pohybuje po místnosti. V černém hábitu vypadal jako dlouhý stín. Vzal porcelánové umyvadlo a posvětil v něm vodu. Původně jsem chtěla, aby se můj syn jmenoval Charles po mém zemřelém manželovi, avšak to teď nebylo možné. Celá představa byla za daných okolností absurdní.

Jméno... Musím se rozhodnout, jaké mu dám jméno!

Znovu mne přepadl pocit, že se to všechno ve skutečnosti neděje. Zaplavila mne tupá, bezmyšlenkovitá netečnost, která mi zatemňovala mozek. Nedokázala jsem myslet vůbec na nic a nakonec jsem knězi ze zoufalství řekla, aby dítě pojmenoval po sobě. Dlouze se na mne zadíval, ale nic neřekl ani neprotestoval, zatímco pohyboval rukou nad kolébkou.

„Křtím tě, Eriku,“ řekl pomalu, „ve jménu Otce, Syna i Duha svatého.“

Potom se naklonil ke mně a položil mi zachumlaný balíček do náručí s rozhodností, které jsem se neodvážila odporovat. „Tohle je váš syn,“ řekl prostě. „Naučte se ho milovat tak, jak jej miluje sám Bůh.“

Potom si vzal lampu a plášť, otočil se a za chvíli jsem již slyšela, jak staré schody vržou pod váhou jeho těžkých kroků a jak se za ním zavřely dveře domu.

Osaměla jsem se zrůdou, kterou jsme s Charlesem stvořili z lásky.

Ještě nikdy v životě jsem nezažila takový strach, takové bezbřehé zoufalství jako v okamžiku, kdy jsem poprvé držela svého syna v náručí. Uvědomila jsem si, že toto stvoření – tato věc! – je na mně úplně závislá. Když ji nechám zemřít hladem, nebo ji někde odložím, aby zmrzla, má duše se bude navěky smažit v pekle. Byla jsem katolička a existenci pekelných plamenů jsem brala příliš vážně.

Bázlivě a s třesoucí se rukou jsem odhrnula pléd z obličeje svého dítěte. Stejně jako většina lidí jsem již v životě několik znetvořených dětí viděla, ale ještě nikdy jsem nespatriła něco takového. Celá lebka mu prosvítala pod tenkou, průhlednou blánou, bizarně protkanou tenkými modrými žilkami, ve kterých tepala krev. Oči mělo zapadlé a nesprávně posazené, rty odporlivě znetvořené a místo nosu mu v obličeji zela rozšklebená díra.

Tuhle žalostnou stvůru ze sebe vytlačilo mé tělo, jako bych byla nějaký porouchaný hrnčířský kruh. Můj syn vypadal jako dlouho tlející mrtvola. Měla jsem jedinou touhu: někde ho pohřbít a utéct.

Přes závoj svého odporu a hrůzy jsem si nejasně uvědomila, že mne pozoruje.

Napjatě a zvědavě na mne upíral své nesouměrné, zvláště vnímavé oči. Připadalo mi, že si mne jimi prohlíží s lítostí, skoro jako by věděl o mém zděšení a chápal je. Ještě nikdy předtím jsem neviděla v očích žádného novorozence tak silné sebeuvědomění. S temným zaujetím jsem jeho pohled opětovala. Připadala jsem si jako kořist, kterou kobra hypnotizuje krátce předtím, než ji pozře.

A potom zaplakal.

Nedokážu slovy popsat první zvuk, který vydal, ani neobvyklou odezvu, kterou ve mně vyvolal.

Křik novorozeňat jsem vždy považovala za něco naprosto bezpohlavního. Pronikal člověku do morku kostí, rozčiloval ho a zvláště odpuzoval. Ale v hlase mého dítěte zněla zvláštní hudba, která mi vehnala do očí slzy a která mne jemně sváděla, takže jsem v prsou pociťovala primitivní touhu k sobě Erika přitisknout. Ta touha mne zcela ochromovala. Nedokázala jsem odolat synově instinktivní prosbě o právo na život. Jakmile se však naše těla dotkla a on umkl, celé kouzlo pominulo a mne zachvátil odpor a panika.

Prudce jsem ho od sebe odstrčila, jako by to byl nějaký odporný hmyz, který mi saje krev. Shodila jsem ho z postele, bylo mi jedno, kam spadl, a utekla jsem do nejzazšího kouta pokoje. Tam jsem se schoulila jako štvané zvíře, bradu jsem těsně přitiskla ke kolenům a rukama jsem si chránila hlavu.

Chtěla jsem zemřít.

Chtěla jsem, abychom oba umřeli.

Kdyby v té chvíli začal znovu plakat, určitě bych ho zabila. Nejdřív jeho a pak sebe.

Ale on byl zticha.

Možná, že již byl mrtvý.

Choučila jsem se stále hlouběji do úkrytu svého těla a pohupovala se dopředu a dozadu jako nějaké nebohé pomatené stvoření zavřené v blázinci. Snažila jsem se zahrabat a skrýt před břemenem, které jsem nedokázala nést.

Až do tohoto léta byl život tak krásný! Až příliš jednoduchý, až příliš radostný. Během té krátké doby tady na světě mne všichni jen hýčkali. Nikdo mne nepřipravil na tragické události, které se mi po sňatku s Charlesem nemilosrdně sesypaly na hlavu.

Nikdo mne nepřipravil na Erikův příchod!

Narodila jsem se jako jediné dítě postarších rodičů, kteří mne bezmezně milovali. Byla jsem jejich princezničkou, hlavní postavou na každém jevišti, na které jsem vystoupila. Můj otec pracoval v Rouenu jako architekt. Byl to úspěšný, ale neobyčejně vrtošivý člověk, jenž miloval hudbu a kterého nadchlo, když jsem právě pro ni začala jevit nadání. Odmalička mne pravidelně předváděl ve společnosti, aby si všichni mohli poslechnout můj hlas a posoudit mé průměrné umění hry na housle a na klavír. A zatímco mne maminka posílala do kláštera voršilek v Rouenu, aby pozvedla mou duši, tatínek své zraky upíral ke světštějším metám. Zaplatil mi hodiny zpěvu, což pobouřilo jeptišky svaté Voršily, neboť ty považovaly dívčí hlas za zdroj domýšlivosti a afektovanosti. Každý týden jsem unikala z vězení klášterních zdí k profesorovi zpěvu, který mne měl připravit na kariéru pěvkyně pařížské opery.

Měla jsem dobrý hlas, avšak nikdy jsem nedostala příležitost zjistit, zda mám i dostatek talentu a sebekázně na to, abych dobyla Paříž. Když mi bylo sedmnáct, doprovázela jsem svého otce do Rue de Lecat na pracovní schůzku se zákazníkem. A právě tam jsem poznala Charlese a zároveň zavrhla veškeré myšlenky na skvělou kariéru na jevišti.

Charles byl o patnáct let starší než já. Byl kamenickým mistrem, jehož umění můj otec upřímně obdivoval. Tatínek vždycky říkal, že je pro něho velká čest svěřit projekty do rukou člověka, který má hluboký, přirozený cit pro stavitelské umění

a navíc nesnese nedokonalost. S Charlesem a s mým otcem to měl průměrný zákazník, který hleděl na výdaje, hodně těžké. Možná právě proto, že si oba jako profesionálové tak dokonale rozuměli, přijal tatínek Charlese zcela samozřejmě do rodiny, jakmile jsem dala najevo, že o něho mám zájem. Možná si vzpomněl sám na sebe a na to, jak musel před lety jako začínající architekt bez jediné zakázky čelit maminčině rodině. Možná si ale prostě jen umínil, stejně jako vždy v mém dosud bezstarostném životě, že štěstí jeho jediného dítěte nesmí nic zhatit. Pokud byl mým rozhodnutím zahodit slibnou kariéru operní primadony zklamán, nedával to nijak najevo.

Maminka byla Angličanka. Měla všechny typické vlastnosti, které se s touto národností pojí. Jistě se jí mnohem více zamlouvala představa, že ze mne bude počestně, třebaže poněkud neslavně, vdaná žena, než vidina, že se stanu zpěvačkou kterékoli z pařížských scén.

Líbánky jsme trávili v Londýně. Všechno platil tatínek a rovněž nás vybavil seznamem architektonických skvostů, které jsme „zkrátka museli vidět“. Moc jsme toho neviděli. Byl listopad, který je ze všech měsíců v Anglii nejponuřejší, a město bylo během tří týdnů, které jsme v něm strávili, většinou zahaleno hustou žlutou mlhou. To byl dobrý důvod pro to, abychom zůstávali v hotelu a v našem útulném a neokázalém pokoji zkoumali skvosty architektury, jejímž tvůrcem je sám Bůh.

Ráno v poslední den našich líbánek slunce neúprosně vniklo do pokoje skulinou v těžkých závěsech a my jsme provinile vyskočili z postele. Nemůžeme jet domů, aniž bychom viděli zámek Hampton Court! To by nám tatínek nikdy neodpustil!

Brzy v poledne nás fiakr vysadil před hotelem. Zatímco se Charles potýkal s neznámými mincemi a s kočím, který se mu nijak nesnažil pomoci, já jsem šla do haly pro klíč od našeho pokoje. „Máte tady dopis, mladá paní,“ řekl mi poslíček. Duchem nepřítomná jsem vzala obálku, otočila se, a zatímco jsem

pozorovala Charlese, jak vstupuje do haly, zastrčila jsem si ji do rukávníku.

Stále se mi tajil dech, když jsem se na něj podívala, stejně jako ten den, kdy jsem ho poprvé spatřila v Rouenu. Byl tak vysoký a tak nestydatě hezký! Když spatřil klíč v mé ruce, usmál se a ten úsměv odrážel mé myšlenky.

Rozeběhli jsme se nahoru po širokém schodišti pokrytém těžkým kobercem. Smáli jsme se a nepozorně jsme vrazili do dvou postarších dam, které se v celé své anglické důstojnosti nesly dolů.

„Francouzi,“ zaslechla jsem, jak říká jedna z nich opovržlivě, „co jiného se od nich dá čekat?“

Začali jsme se s Charlesem smát ještě hlasitěji. Charles řekl, že by nám těch Angličanů vlastně mělo být líto. Jsou strozí a chladní jako chrliče na gotických katedrálách. Žádný z nich nemá o lásce ani ponětí.

Za dvě hodiny, když jsem ležela v Charlesově náručí jako spokojená, zlenivělá kočka, jsem si náhle vzpomněla na dopis v rukávníku.

Teprve poté, co jsme se kvapně vrátili do Francie, jsem zjistila, že jsem své první dítě počala právě v týdnu, kdy mi oba rodiče zemřeli na cholera.

Nestali se však oběťmi nějaké rozsáhlé epidemie, která by řádila po celé zemi.

Z Paříže je přijel navštívit otcův starý známý. Jednoho večera, který spolu strávili v družném veselí, náhle onemocněl. Tatínek nechtěl ani slyšet o tom, že by se jeho přítel měl vrátit domů a tam se svěřit do péče služebnictva. Otcova samozřejmá šlechtná pohostinnost zabila všechny, kdo žili pod jeho střechou.

Po této tragédii jsem se odmítla usadit v Rouenu. Celé město se pro mne změnilo v jedno velké muzeum architektury, v mauzoleum zasvěcené mému šťastnému a bezstarostnému

dětství. Barokní kaple staré jezuitské koleje, Place St. Vivien, elegantní Rue St. Patrice a její překrásné domy ze sedmnáctého a osmnáctého století, které se schovávaly za masivními branami průjezdů – každé nároží a každá pěkná stará budova ve mně vyvolávaly bolestné vzpomínky. V takovém městě jsem nemohla dál žít.

Charles mi dovolil vstoupit do otcovského domu teprve po měsíci. Báł se nákazy. Tehdy už bylo zcela jisté, že jsem těhotná, a Charles mne přede vším ochraňoval s intenzitou, která byla až absurdní. Byl pevně rozhodnut, že jeho předrahou ženu a dítě nesmí nic ohrozit. Choval se tak, jako bych byla první ženou na světě, která čeká dítě. Jeho příliš úzkostlivá opatrnost mne naplňovala zvědavostí, lehkým pobavením a trochou obav z toho, že pokud se nám narodí holčička, budu na ni žárlit.

„Neměl by ses pořád takhle bát, Charlesi. To je přece úplně normální, že ženy mají děti.“

„Já jenom chci, abys na sebe dávala pozor,“ řekl vážně, „nechci, aby se něco stalo.“

Dotkla jsem se jeho rukávu. Prudkost, se kterou svá slova vyřkl, mne podivně znepokojovala. Smrt mého otce ho zjevně zasáhla více, než jsem si myslela. Náhle jsem se zastyděla za to, že zatímco jsem se sobecky zaobírala svým vlastním neštěstím, neuvědomila jsem si, že i on hluboce truchlí – nad ztrátou dobrého přítele. „To dítě je pro tebe hodně důležité, že?“ řekla jsem pomalu. „Člověk by si až myslel, že se bojíš, že už spolu žádné další mít nebudeme.“

Zasmál se a přitáhl mne blíž do ochraňujícího objetí své paže.

„Samozřejmě, že jich budeme mít víc. Ale to první je vždycky něčím výjimečné. Nemáš taky takový pocit, Madeleine? Člověk vůbec poprvé sám tvoří jinou bytost, která se mu bude podobat. Cítím se jako Bůh.“

„Ty jeden!“ řekla jsem láskyplně. „Ty jsi umělec! Tatínek vždycky říkal, že jsi neměl být jen stavitelem, ale i sochařem!“

„Jako kluk jsem o tom přemýšlel,“ přiznal, „a vlastně docela vážně.“

„A proč jsi to nakonec vzdal?“ zeptala jsem se zvědavě.

„Kvůli představě, že umřu chudý,“ zašklebil se.

Po chvíli vážně dodal: „Tak, a teď buď hodná holčička a pojď si lehnout. Už je pozdě a můj syn si potřebuje odpočinout.“

Zatímco Charles spal, ležela jsem s očima dokořán a před sebou jsem viděla obrázek našeho výjimečného dítěte, který mi namaloval. Představovala jsem si, jak kněz dělá svěcenou vodou znamení kříže nad hladkým, zaobleným čelíčkem dokonalého miminka..., nad první hmatatelnou podobou, kterou dostane naše velká láska. Charles mi slíbil dokonalost a já jeho vidinu bez reptání přijala za svou. O ničem jsem nepochybovala. Neutrápily mne žádné obavy, které obvykle sužují budoucí matky. V kouzelném zajetí lásky se mi zdálo, že našemu štěstí nehrozí žádné nebezpečí, že zcela jistě stojí na pevných základech, kterými nemůže otrást ani ta nejhorší rána osudu.

Po otci jsem samozřejmě zdělila všechno. Krásný starý dům ze sedmnáctého století v Rue St. Patrice a příjem z jeho nesčetných rozumných investic.

„Teď je z tebe finančně nezávislá žena,“ řekl mi Charles se zádumčivostí, v níž jsem vycítila neurčité znepokojení. Nechtěl, aby lidé říkali, že si mne vzal jen pro peníze. Vůbec poprvé jsem si uvědomila, jaký vnitřní boj musí svádět každý muž, který se oženil s ženou vyššího společenského postavení, než jaké má on sám. Začalo ve mně klíčit přesvědčení, které časem nabralo na intenzitě: že bychom měli z Rouenu odjet a začít od základu někde jinde.

Prošla jsem tatínkův dům a do detailu probrala všechny sentimentální pomínky na své dětství, od kterých jsem se ne-

dokázala odloučit. Maminčiny šperky, tatínkovu knihovnu plnou knih o architektuře a jeho archív s dokumenty o stavbách, housličky, na které jsem nelidsky skřípala své první tóny. Po celou tu dobu přicházely další a další kondolence a všechny vyjadřovaly ve stejném poměru lítost a úctu. A pak jsem jednoho rána otevřela dopis, který mi přišel od Marie...

Marie Perraultová, má bývalá družka ve fádním vězení kláštera, mi šla za družičku. Byla snad tou nejošklivější družičkou na světě. Dokonce i maminka byla mou volbou očividně udivená. Dodnes mi připadá neuvěřitelné, že právě my dvě jsme byly kamarádky. Už v klášteře jsem měla své přívrženky, svou vlastní skupinku kamarádek, které visely na každém mém slově a napodobovaly můj účes a nenápadné úpravy, kterými jsem vylepšovala své šaty. Co se týkalo vzhledu, nebylo na Marii nic, co by mohlo upoutat pozornost. Byla neobvykle nevýrazná, měla tvarohovitě bílý vyzáblý obličej a nad ním jí trčel nemoderní chomáč ryšavých vlasů. Chovala se tak plaše, že přímo sváděla všechny tyrany v okolí k tomu, aby si ji vybrali za oběť.

Bylo jí asi tak deset let, když jsem ji poprvé vzala pod svá ochranná křídla. Mým ostatním kamarádkám připadala nudná, a kdybych jim k tomu dala popud, s radostí by ji podle starého rituálu trýznily na školním dvoře a udělaly jí ze života peklo. Ale já jsem žádný popud nedala. Dovolila jsem Marii, aby za mnou všude běhala jako věrný pejsek, a ostatním jsem vykládala, že je mi užitečná. Byl na tom kus pravdy, i když to nebyla pravda celá. Byla jsem ze všech dívek v klášteře nejhezčí a měla největší vliv. Co jsem řekla, to platilo. A Marie zůstala mou kamarádkou i poté, co se ty ostatní rozprchly do svých domovů v různých koutech Normandie a přestaly mi psát.

Dopis, který jsem teď otevřela, přesně vystihoval Mariinu osobnost. Plný neobratných frází a zmatených citů, které vycházely přímo ze srdce a které měly zůstat spíše nevyslovené. Prosila nás, abychom přijeli k ní do Saint-Martin-de-Boscher-

ville a strávili nějaký čas s její rodinou. Charles zaúpěl, když jsem mu dopis přistrčila přes stůl. Přísně jsem se na něho podívala a on zmlkl. Do Boscherville jsme odjeli koncem týdne.

Charles přetrpěl dva dny nezdolné pohostinnosti rodiny Perraultových a pak se rozhodl, že má v Rouenu důležitou zakázku, kvůli které se musí neprodleně vrátit. Téhož odpoledne, kdy odjel, jsme s Marií zjistily, že na konci vesnice stojí osamocený kamenný dům, který je na prodej. Jeho zdi pokrýval břečťan, byl rozložitý a nepraktický pro život. Zahrady a sad kolem byly úplně zanedbané, protože poslední vlastník byl již starý a nedokázal se o ně starat... Okamžitě jsem se do toho domu zamilovala.

„Je to moc daleko od Rouenu,“ řekl Charles zděšeně, když se vrátil.

„Je nádherný,“ zaprotestovala jsem.

„Budeme jej muset hodně opravovat.“

„To je mi jedno, Charlesi. Já ten dům tak moc chci! Je tolik..., tolik romantický!“

„Dobře,“ řekl s odevzdanou shovívavostí, kterou jsem velice dobře znala. „Když je tak romantický, budeme jej prostě muset koupit.“

A tak jsme se přistěhovali do ospalé vesnice Boscherville.

Do začátku května byl starý dům znovu vymalován a zařízen podle poslední pařížské módy. Byl to dokonalý palác, který čekal na příchod mého dokonalého princátka.

Na třetí květen roku 1831 do smrti nezapomenu. Bylo horko, na začátek května nezvykle horko. Ležela jsem na pohovce jako velryba, kterou moře vyneslo na břeh, ovívala jsem se vějířem a peskovala služebnou, aby mi přinesla limonádu.

Byla jsem unavená a mrzutá. Saša, má dvouletá fenka kokršpaněla, otravně poskakovala po salonu, několikrát mi k otomanu položila míček a plná naděje zavrtěla ocasem.

„Do zahrady nepůjdeme. Je tam moc horko,“ zavrčela jsem. „Musíš počkat, až přijde Marie. No tak, Sašo, jdi přece pryč! Simonetto! *Simonetto!*“ Simonetta se objevila ve dveřích a rychle si urovnávala zástěru.

„Přejete si, paní?“

„Vezměte toho bláznivého psa ven a nepouštějte ho dovnitř, dokud nepřijde slečna Perraultová a nevezme ho na procházku.“

„Ano, paní.“

Během honičky, která následovala, ty dvě shodily ze stolu novou lampu. Stínidlo z bílého skla se roztránilo a řepkový olej z lampy se vylil na koberec. Můj rozzuřený výkřik je obě vyhnal ven z pokoje. Když přišla Marie, zrovna jsem klečela na všech čtyřech a neobratně a bez výsledku se snažila uklidit tu spoušť.

„Je zničený,“ vzlykala jsem rozzlobeně, „úplně zničily můj krásný nový koberec.“

„Nezničily,“ řekla Marie tím svým rozumným způsobem, který člověka doháněl k šílenství. „Je to jen jedna skvrna. Když

přes ni dáme tenhle kobereček, nikdo nebude vědět, že tam nějaká je.“

„Ale já tam žádný kobereček nechci,“ řekla jsem jako malé dítě. „Koberečkem ztratí celý pokoj vyváženost. Budu muset koupit nový koberec.“

Dřepla si ve svých obyčejných mušelínových šatech přede mne a zamyšleně se na mě podívala.

„Vždyť je to úplně zbytečné, Madeleine. Kdybych byla na tvém místě, nechala bych to tak, jak to je. Nikdo přece nechce trávit celý život v dokonalém domě, a malé dítě ze všech nejméně.“

Zlobně jsem se na ni podívala. Právě jsem jí chtěla říci, že *mé* dítě se nikdy nebude prohánět jako vítr po mém krásném domě a nebude nic rozlévat na můj nejlepší koberec, když mne to maličké pod srdcem koplo tak prudce, až jsem vyjekla překvapením.

„Tebe se nikdo na nic neptal, ty potvůrko,“ zamumlala jsem napůl rozzlobeně, napůl pobaveně nad tím, jak zarputile mi připomíná svou přítomnost, třebaže není vidět.

Ale Marie se neusmála, jak jsem předpokládala. Místo toho se ode mne odvrátila a bylo na ní vidět, že se cítí velice nesvá.

„Takové věci bys neměla říkat, Madeleine. Maminka říká, že když člověk řekne něco proti nenarozenému dítěti, bude mít hroznou smůlu.“

„Nebuď přece taková husa!“ ušklíbla jsem se. „Vždyť mne nemůže slyšet.“

„Ono ne,“ řekla stísněně, „ale Bůh ano.“

Zasmála jsem se jí a díky její absurdní pověřivosti se mi na jednu vrátila dobrá nálada.

„Bůh má na práci důležitější věci než odposlouchávat své věrné,“ prohlásila jsem neochvějně, „jen pomysli na všechny ty opravdu hříšné lidi, kteří běhají po tomhle světě, na všechny ty vrahy a prostitutky a bezvěrce...“

Náš rozhovor se pak obrátil k jiným záležitostem, a než se Marie zvedla k odchodu, skoro jsem na svůj hněv zapomněla. Charlesovi jistě nebude vadit, když koupím nový koberec. „Můžeš mít vše, co si přeješ, miláčku,“ řekne, až se ho zeptám, „vše, co ti udělá radost.“ Kromě toho jsem byla přesvědčená, že i když mám veliké břicho a není mi úplně dobře, dokáži se do Rouenu dopravit ještě předtím, než se dítě narodí.

Otevřenými okny dovnitř proudil svěží vánek a trochu ochlazoval vzduch v místnosti. Saša se směla opět vrátit do pokoje a znavená procházkou usnula na tom, co teď zbývalo z mého klína. Pozorovala jsem, jak se jí hlava pohybuje v rytmu energického kopání mého dítěte... Dnes večer je neklidný, přemítala jsem láskyplně. Vždy jsme o tom maličkém mluvili v mužském rodě. Charles mi nad podbříškem několikrát přidržel snubní prsten na niti. Když se zlatý kroužek rozhýbal, tvrdil Charles, že nosím chlapce. Věděla jsem, jak moc si přeje syna. Syna, který po něm převezme jeho řemeslo...

Napůl přivřenými dveřmi jsem poslouchala, jak Simonetta připravuje večeři. Věděla jsem, že Charles přijde pozdě. Přijal lukrativní zakázku na velkém panském sídle na kraji Rouenu a jeho lidé se snažili využít toho, že je večer dlouho světlo. Nečekala jsem ho před západem slunce.

Hodiny na zdi v předsíni právě odbíjely šestou a slunce stále ještě zaplavovalo místnost a vytvářelo mřížoví na koberci, který jsem hodlala vyměnit, když přinesli mého muže domů na provizorně stlučených nosítkách...

Na staveništi se stala nehoda. Zřítel se kus zdiva. Ujišťovali mne, že za to nikdo nemůže, že to není ničí vina, jako by očekávali, že mne to nějak uklidní.

Zavolali jsme pro doktora a krátce nato pro kněze.

Náhle byl dům plný lidí, kteří mumlali otřepané fráze o našem dítěti, o dítěti, které mi bude útěchou v předčasném vdovství.

Večer po Charlesově pohřbu jsem ležela sama v naší posteli, v nádherné nové posteli, kterou jsme dostali jako svatební dar od mých rodičů, a cítila, jak mi pod oduřým bubnem břicha pulzuje nový život.

Vzpomínám si, že jsem se modlila, aby to byl syn. Syn, který mi bude připomínat Charlese.

Teď jsem ho tedy měla...

Byl na světě již několik hodin. Pozvolna jsem si začala uvědomovat, že venku za oknem bez záclon svítá. S postupujícím rozbřeskem jsem znovu uslyšela tklivé tóny vábivého pláče, který mi jako milencovo pohlazení obluzoval mozek. Přitiskla jsem si ruce na uši, ale nedokázala jsem zvuk zapudit. Věděla jsem, že i kdybych utekla na kraj světa, stejně bych mu neunikla. Stále by mi zněl v hlavě a žalem bych se z něj zbláznila.

Unavená a odevzdaná osudu jsem došla zpátky k posteli a přikryla odporný obličejík kapesníkem. Uvědomila jsem si, že když se na něj už nemusím dívat, dokážu svůj odpor ovládnout natolik, že se ho mohu dotýkat.

Dovlekla jsem se dolů, v kuchyni našla trochu mléka a ohřála je.

Později, zatímco spal v pokoji zalitým letním sluncem, jsem usedla na židli a jako v horečce šila první kus oděvu, který si kdy oblékl.

Masku...

Když se nyní podívám zpět, musím přiznat, že nevím, jak bych to všechno zvládla bez Marie a otce Mansarta. Velice rychle jsem totiž zjistila, jak křehká a pomíjivá je popularita.

Mé dobré postavení ve vesnici se přes noc vypařilo. K mému domu se nikdo nepřiblížoval. Jako by mi na dveře namalovali rudý kříž, který v minulosti varoval kolemjdoucí před morem. I v tomto skvělém novém století, ve kterém věda dělá každým

rokem nové a nové skoky vpřed, ovládají většinu malých vesnických společenství jako Boscherville stále ještě pověry. Klepy často narostou do oblundných rozměrů, ale v tomhle případě by fantazie a zášť sotva dokázaly vykreslit odpudivou pravdu. Když jsem se konečně odvážila vyjít do vesnice, všichni se mne stranili, jako bych měla lepru. Lidé se otáčeli, a když viděli, že se blížím, najednou spěchali na druhou stranu. Když jsem kolem nich procházela, hořce jsem si uvědomovala šfouchání loktem a kruté pomluvy.

Otec Mansart mne varoval, abych dítě nebrala mezi lidi. Přestože to nijak nezdůvodnil, věděla jsem, že to říká ze strachu o naše bezpečí.

Marie k nám chodila téměř každý den i přesto, že se to ne líbilo jejím rodičům a celá vesnice to odsuzovala. Kvůli mně dokázala překonat své vlastní zděšení a ustrašenost a ukázala mi hodnotu skutečného přátelství. Byla jsem teď zcela závislá na její společnosti a útěše.

Drahá kolébka opuštěně ležela v podkrovním pokoji, kam jsem ji rychle zapudila. A většinou byla milosrdně zticha. Syn plakal pouze tehdy, když měl hlad, a to, díkybohu, nebylo příliš často. Jako by mu nějaký hluboko zakořeněný pud sebezáchovy zabraňoval hledat útěchu někde jinde.

Myslím, že již od prvního dne svého života musel cítit, že je mi odporné se ho dotýkat, a během prvních měsíců mne opravdu zlobil tak málo, že jsem ho dokázala na celé hodiny vypudit z myslí. Pokud jsem nemusela, vůbec jsem se k němu nepřibližovala. Neusmívala jsem se na něho ani si s ním nehrála. Předpokládala jsem, že bude slabomyslný.

Byla to Marie, kdo nad kolébku ze soucitu zavěsil šňůrku se zvonečky. Jednoho rána mne proti mé vůli vyvlekla po schodech nahoru a přinutila mne postát za pootevřenými dveřmi jeho pokoje.

„Poslouchej!“ řekla mi.

Uslyšela jsem ono známé nepravidelné cinkání zvonků, ten smutný zvuk, který prozrazoval, že v pokoji leží osamělé zanedbávané děťátko, které se snaží zabavit. Zvuk, který jsem již tolikrát slyšela a před kterým jsem teď chtěla provinitle utéct.

„Zrovna peču,“ zaprotestovala jsem stísněně. „Spálí se mi koláč.“

„Nech ho spálit,“ řekla poněkud úsečně. „Chci, aby sis něco poslechla... Poslouchej!“

Její tón mne překvapil, a tak jsem udělala, co mi řekla. Když jsem se zaposlouchala, uvědomila jsem si, že zvonky necinkají náhodně, ale se záměrem, že zvuk má určitý řád, který se opakuje a vytváří krátkou frázi.

Určitě to je jen shoda okolností, čirá náhoda. Ale zatímco jsem si tohle říkala, frázování se změnilo a ustálilo v novém celku, který se několikrát beze změny opakoval.

„Tohle není obyčejné dítě,“ řekla Marie zvolna. „Jak dlouho ho tady ještě chceš zavírat a předstírat, že neexistuje?“

Otočila jsem se a utekla dolů. Tam jsem za sebou práskla kuchyňskými dveřmi, abych zapudila zvuk zvonků, který jako by mne pronásledoval.

Do té doby jsem si představovala jen to, že se budu starat o nějaké nemyslící zvíře. Mé dítě bylo odporná nestvůra a myšlenka na to, že by mohlo být výjimečné i nějak jinak, mne jen naplňovala hrůzou. Uvědomovala jsem si, že pokud má Marie pravdu, moje trápení se tím ještě prohloubí. Nebude možné nevěnovat pozornost intelektu, který se za malou bílou dětskou maskou velice rychle rozvíjel.

Jednoho večera, zhruba šest měsíců poté, co se Erik narodil, řádila nad vesnicí hrozná bouřka. Vítr rachotil okenními tabulkami a vyl v komíně, oheň pohasínal a doutnal. Déšť zběsile bubnoval do střechy, hromy burácely přímo nad hlavou a celou místnost pokaždé na chvilku ozářil blesk.

Za bouřky jsem velice špatně snášela samotu. Hledala jsem Sašu, která se také strašně bála hromu, a tudíž by se již nějakou dobu měla krčit pod mými sukněmi, ale nebyla k nalezení. Dveře do předsíně byly dokořán a já jsem si řekla, že se asi šla schovat nahoru pod postel. Náhle jsem z podkrovního pokoje uslyšela hlasité třesnutí. Potom něco těžkého spadlo na zem. Zděšeně jsem vyběhla po schodech nahoru.

Ode dveří Erikova pokoje jsem увидěla prázdnou kolébku, povalenou na zemi... Uprostřed pokoje, kousek od kolébky, se velká kokršpanělka zjevně pokoušela zardousit malý bílý uzlíček.

„Sašo, fuj! Sašo!“ zavřískla jsem. „Nech to být! Sašo! Sašo!“

K mému úžasu a úlevě ke mně fenka poslušně přiklusala, usedla mi k noze a svým huňatým ocasem vrtěla na prkenné podlaze sem a tam.

Jan stěží jsem našla odvahu se na ten uzlíček podívat. Vůbec bych se nedivila, kdyby si jej spletla s krysou...

Zatímco jsem si dodávala odvahu jít ho zvednout, se zděšením jsem zjistila, že to nebude třeba.

On se plazil směrem ke mně!

Podvědomě jsem začala couvat na odpočívadlo, ale nebyla jsem schopná odtrhnout oči od toho, jak se namáhavě, tvrdošijně a šouravě sune přes pokoj. A pak jsem si se stejným zděšením uvědomila, že se nesnaží doplazít ke mně, ale k fence.

Saša ho ostražitě, s hlavou na stranu a s ušima zvědavě nastroženými, pozorovala. Když ji svými prstíky jako klacíky chytil za jednu tlapku, vydala hluboké hrdelní zavrčení, ale zuby nevyocenila.

Stála jsem jako přikovaná, neschopná se pohnout. Fascinovaně jsem se dívala, jak se chytá srsti zvířete, aby se mohl napřímit a posadit. Pak vztáhl jednu ruku a nejistě hmatal směrem k její hlavě.

„Sašo,“ řekl velice pomalu a zřetelně, „Sašo!“

Musela jsem se chytit zábradlí. To se mi snad jenom zdá!

„Sašo! Sašo! Sašo!“ opakoval vytrvale. Fenka mu strčila nos do obličejíku schovaného za maskou a náhle jsem uslyšela, jak jeho hlava s tupým úderem narazila na podlahu, když se převrátil. Ostře jsem vykřikla, ale stále jsem se nedokázala pohnout. Dívala jsem se, jak do něho fenka jemně štouchá tlapkou. A pak jsem ho poprvé uslyšela se smát.

Za tři měsíce již chodil a napodoboval každé mé slovo jako nějaký otravný papoušek. Teď jsem ho již nemohla dál ignorovat. Měla jsem pocit, že jeho hlas a nenechavé ruce jsou všude. Odpočinula jsem si jedině tehdy, když na pár hodin zalezl do Sašina košíku a stočený do klubička tam vedle ní usnul.

Říkal mi mámo (sám Bůh ví proč, já jsem ho to rozhodně neučila!), ale mám silnou obavu, že v onom raném období svého života věřil tomu, že jeho matkou je má fenka. Vypadalo to, že ho má ráda. Chovala se k němu s určitou hrubou náklonností, jako by byl velké štěně. Marie mi říkala, že jim to nemám dovolovat. Povídala, že ho vychovávám tak, aby si myslel, že je zvíře, a to podle ní nebylo dobré.

„Alespoň je od něj na pár hodin klid,“ odsekla jsem unaveně. „Ale jestli si myslíš, že bys to svedla líp, můžeš ho vzít domů své matce.“

A tím to bylo vyřízené.

Velmi jsem se snažila nějak se s celou situací vypořádat. Ačkoli jsem synovi nedokázala projevit žádnou tělesnou náklonnost, byla jsem rozhodnutá dosáhnout zadostiučinění alespoň tím, že ho vzdělám. Nezdálo se, že by se jeho nadměrně zrychlený vývoj zpomaloval. Než dosáhl věku čtyř let, uměl zřetelně číst bibli a ovládal cvičení na housle a klavír, na která bych si já netroufla dřív než v osmi. Dokázal všude vyšplhat jako opice a jeho nenechavým rukám nic neuniklo. Neustále mi rozebíral hodiny a pak neuvěřitelně vyváděl, když se mu nedařilo složit

je opět dohromady. Nesnášel představu, že by nad ním mohly zvítězit neživé předměty.

Brzy jsem se jeho děsivého vývoje začala trochu bát. Na to, že jsem byla děvče, se mi dostalo nevšedně dobrého vzdělání. Tatínek mne dostatečně zasněžil do geometrie, takže jsem byla schopná chápat vědu, na které se zakládá celá architektura. Avšak pozvolna jsem zjišťovala, že Erik mne brzy předběhne.

Číslo ho uchvacovalo a ze základních zákonů, jimž jsem ho naučila, vyvozoval výpočty, které jsem nedokázala pochopit, ať mi je vysvětloval sebetrpělivěji. Objevil architektonický archív po mém otci a trávil hodiny a hodiny zahloubán do náčrtů Laugiera, abbého Cordemoye, Blondela a Duranda. A donekonečna jako posedlý črtal na vše, co bylo zrovna po ruce. Když jsem Erika na chvíli přestala zásobovat papírem, nacházela jsem jeho náčrty na prázdných listech knih po mém otci, na rubu jeho plánů, a dokonce i na tapetách po straně schodů.

Když mi z košíčku na šití zmizely nůžky, nevěnovala jsem tomu pozornost, dokud jsem nenašla složitý hrad, láskyplně vyrytý do naleštěné desky mahagonového stolu v jídelně. Ty nůžky nadělaly ohromnou, i když vkusnou škodu, a třebaže jsem obrátila dům naruby a ve vzteku ho nemilosrdně zbilá, nedokázala jsem odhalit skryš, do níž je schoval.

Měl však také záhadné a nevysvětlitelné mezery. Zdálo se, že nedokáže rozlišovat dobro a zlo, a i když dovedl kreslit jako vyzrálý umělec, neuměl, nebo spíše nechtěl psát. Když jsem mu dala do ruky pero a řekla mu, aby opsal Zdravas, byl najednou nemotorný a neschopný splnit tak jednoduchou úlohu, jako by byl tím nejpozdějším dítětem na světě. Ani bitím jsem ho nedokázala přimět, aby se poddal. S hanbou přiznávám, že jsem se o to snažila dost často. Měl železnou vůli, kterou jsem nebyla schopná zlomit, a dramatický temperament, jenž mne neustále doháněl k tomu, že jsem se uchylovala k násilí.

Nakonec jsem byla tak vyčerpaná a plná obav, abych mu vážně neublížila, že jsem pro něj zvolila jiný trest. Největším utrpením se mu stal krasopis. Mohl se z něho osvobodit pouze tehdy, pokud se choval dobře.

Nevšední nadání ovšem projevoval zejména v hudbě. Hudba mu tryskala z nějaké bezedné studny v nitru a plynula jako nekonečné zřídlo skrz jeho prsty. Díky svým vlohám dokázal téměř z každé věci, která přišla do cesty jeho nápaditým rukám, učinit hudební nástroj. Nedokázal sedět u stolu, aniž by podpatky nevědomě neudával takt o židli nebo aniž by nožem nevytukával nějaký rytmus o talíř.

Pokaždé za to sklidil políček, ale za chvilku se mu oči opět zamžily a on sklouzl zpátky do svého tajného světa zvuků. Na počátku našeho soužití, když jsem si zpívala známé operní árie, abych si ukrátila dlouhou chvíli, často všeho nechal, přišel a v obdivném tichu si sedl vedle klavíru. Krátce předtím, než mu bylo pět, jsem mu dovolila, aby mne na klavír doprovázel. Když jsem nedokázala zvládnout nějakou těžkou tonalitu, přestal hrát, upozornil mne na tón, ve kterém jsem udělala chybu, a zazpíval jej v dokonalé poloze s onou zastrašující omamnou čistotou svého perfektního rejstříku.

Ze srovnání s ním Mozart již tehdy vycházel jako monotónní, pomalý řemeslník.

Avšak po celou tu dobu, kdy seděl a skládal znepokojivé refény nebo hrál na klavír s obratností, která daleko přesahovala možnosti jeho věku, jsem věděla, že jeho neuvěřitelně plodná mysl kuje nějakou novou a děsivou neplechu, která zcela přesahuje mou obrazotvornost.

„Kam jdete, mámo?“

Na chvíli jsem si přestala zapínat plášť. Otočila jsem se a uviděla ho, jak stojí ve dveřích.

„Víš moc dobře, kam každou neděli chodím, Erik. Jdu se slečnou Perraultovou na mši, a ty tady počkáš, než se vrátím.“

Prsty sevřel kliku dveří. „Proč tu musím pořád zůstat?“ zeptal se náhle. „Proč nemůžu jít s vámi a poslechnout si varhany a sbor?“

„Protože prostě nemůžeš!“ řekla jsem ostře. Začínala jsem si přát, aby se otec Mansart nikdy nebyl před Erikem zmínil o varhanách a sboru. Od chvíle, kdy k nám minulý týden přišel, mi Erik nedal pokoj. „Musíš zůstat doma, protože tady jsi v bezpečí,“ dodala jsem.

„V bezpečí? A před čím?“ zaútočil nečekaně.

„Před, před..., přestaň se tak hloupě vyptávat, ano? Prostě udělej, co ti říkám, a zůstaň tady. Já tam nebudu moc dlouho.“

Vyplula jsem z místnosti a přitom jsem ho jednou rukou v rukavici postrkovala před sebou. Pak jsem zamkla dveře své ložnice, jak jsem to dělávala pokaždé, když jsem ho nechávala doma samotného. Byla to jediná místnost v celém domě, kde bylo zrcadlo, a on měl přísně zakázáno do ní vstupovat. Já jsem však nevěřila, že bude poslušný, jakmile se ztratím z dohledu. Byl nenasytně zvědavý.

Následoval mne po schodišti dolů, zdrceně se posadil na spodní schod a pozoroval mne skrz masku.

„Jaké to je ve vesnici?“ zeptal se toužebně. „Je ten kostel krásný?“

„Ne,“ zalhal jsem rychle. „Je úplně obyčejný. Vlastně je docela ošklivý. Vůbec by ti nepřišel zajímavý. A vesnice je plná lidí, kteří by na tebe byli zlí. A bál by ses jich.“

„Můžu jít s vámi, když vám slíbím, že se nebudu bát?“

„Ne!“

Otočila jsem se k němu zády, abych zakryla své zděšení. Až dosud ho ta pohružka vždy umlčela. Se znepokojením jsem zjišťovala, že jeho posedlost hudbou dosáhla takové síly, že v něm dokáže zahnat i strach, který jsem v něm pěstovala od chvíle, kdy začal mluvit. Podvědomě jsem se ho snažila chránit před světem, o němž jsem věděla, že mu nevyhnutelně bude chtít ublížit. Dokonce i Marie a otec Mansart se shodli na tom, že ho musím držet stranou od lidí, a mně se zdálo, že jediným řešením problému bude naprostá izolace.

Věděla jsem, že hloupost a pověry by ho zničily. I když jsem se velice snažila nijak ho nevystavovat lidským zrakům, vesničané mi v pravidelných intervalech rozbíjeli okna a přišel mi ne jeden urážlivý dopis, v němž mi pisatel radil, abych opustila Boscherville a „tu příšeru“ si vzala s sebou. Stálo mne obrovskou námahu každou neděli čelit hroživému, nepřátelskému tichu shromáždění, sedět v zadní lavici, držet hlavu vzhůru a předstírat, že nevnímám primitivní nevráživost všude kolem sebe. Nikdo mne tam nechtěl, ale má přítomnost byla známkou vzdoru, symbolem toho, že se nehodlám nechat vyšťvat z vlastního domova a pronásledovat od vesnice k vesnici.

Rovněž to pro mne byla jediná možnost úniku z domu, který se mi stále více stával vězením. Můj dům, ten starobylý hezký dům, na který jsem byla tak pyšná, jsem náhle začínala vnímat jako žalář v Bastile. Pokaždé, když jsem se vracela ze mše, mi stačilo jen zahlédnout jeho zdi porostlé břechtanem a zachvátila mne úzkost. Když jsem však pomyslela na dítě, které za pečli-

vě zamčenými dveřmi trpělivě a důvěřivě čeká, až se vrátím, pokaždě jsem donutila své váhavé kroky, aby se stočily na zahradní cestu. V poslední době jsem vždy, když jsem se blížila k domu, zaregistrovala bílou masku přitisknutou k oknu podkrovního pokoje a vycítila, jak v synovi narůstá obava, že jednoho dne odejdu a již nikdy se nevrátím.

„Nesed' na těch schodech!“ řekla jsem mu příkře, když jsem se vytrhla ze zamyšlení. „Jdi se učit text, co máš na dnešek, a pak ho opiš.“

„Nechci.“

„Mne nezajímá, co chceš nebo nechceš!“ odpověděla jsem chladně. „Až se vrátím, prostě to bude hotové.“

Zatímco jsem si brala kabelku, byl zticha. Pak řekl s náhlou rozhodností: „Nic se nebudu učit. Nechám ten text zmizet, abyste ho nenašla... Jako ty nůžky. Můžu nechat zmizet cokoli, když budu chtít, mámo..., dokonce i dům!“

Seskočil ze schodu a proběhl kolem mne do salonu, jako by čekal, že ho uhodím. Když byl z dohledu, opřela jsem se o zeď a přitom jsem se třásla zlou předtuchou. Pokoušela jsem se přesvědčit sebe samu, že je to pouze hloupá dětinská výhrůžka, která není ničím jiným než marným protestem. Ale nepřestávala jsem se třást a nebyla jsem schopná vyjít ven ze dveří. Náhle jsem se bála odejít, bála jsem se ho tam nechat, aby se oddával svým podivným, zcela nedětským nápadům. Neodvažovala jsem se ani pomyslet na to, jakou hrůznost by mohl vynalézt, aby nechal zmizet náš dům.

Když jsem se opět uklidnila, svlékla jsem si kabát a vešla do salonu. Našla jsem ho, jak sedí se Sašou na předložce u krbu a strnule hledí do dohasínajícího ohně.

„Rozhodla jsem se, že dnes na mši nepůjdu,“ řekla jsem mu nejistě. Otočil se ke mně a s neskrývaným uspokojením zatleskal rukama. „Já to věděl,“ řekl. A zasmál se.

—

Dlouho jsem byla jeho žalárníkem. Teď byl on mým. Měla jsem pocit, že mne zavřeli do hrobu společně s mrtvolkou málého faraona, abych mu sloužila v jeho posmrtném životě. Zajatí, do kterého mne uvrhl, mě velice zlobilo. Láska, nenávisť, soucit a strach kolem mne kroužily jako vrány a divoce roztáčely mé city od jednoho extrému k druhému. Když jsem se podívala do jediného zrcadla v domě, které zdobilo mou ložnici, téměř jsem se nepoznávala. Byla jsem vyhublá a vypadala jsem unaveně. Mé oči měly zvláštěně vyděšený výraz, a i když mi v obličejí zůstaly stopy krásy, zdaleka jsem nevypadala na svých třiatdvacet roků, ale o deset, patnáct let starší. Jako by se mi tvrdost a krutost, k nimž mne svým chováním Erik donutil, vrásku po vrásce vryly do tváře jako pochmurný důkaz nekonečného kruhu násilí, kterým se vyznačoval náš společný život.

Právě v tom roce začal prozkoumávat tajemnou sílu svého hlasu. Někdy se stávalo, že začal tiše zpívat, aniž bych si to uvědomila, a hypnotická sladkost jeho hlasu mne odlákala od práce a přivábila k němu, jako by mne k sobě vázal neviditelným poutem. Byla to jedna z Erikových her a já jsem se jí začala bát více než jakéhokoli jiného projevu jeho podivného génia. Zavrhl jsem operní partitury, které jsme spolu studovali, a odmítala ho dále učit, neboť jsem se začala bát způsobu, jímž se mnou skrze svůj hlas manipuloval. Připadalo mi to nějak zvrhlé, téměř... krvesmilné.

Otec Mansart teď pravidelně přicházel sloužit mši do našeho salonu, aby mne ušetřil utrpení, které mi každou neděli přinášela návštěva kostela. Když poprvé uslyšel mé dítě zpívat, vstoupily mu do očí slzy.

„Kdyby to nebylo rouhání,“ zamumlal pomalu, „řekl bych, že jsem tu právě uslyšel Boží hlas.“

Na pokoj se sneslo napjaté, téměř hmatatelné ticho. Cítila jsem, jak mi srdce prudce bije až v krku. Viděla jsem, jak se oči za maskou střetávají s mýma. Jejich pohled byl vítězoslavný, té-

měř pánovitý. Slyšel to. A co hůř – pochopil, co tím kněz mínil. Neodvažovala jsem se domyslet, co by z toho vědomí mohlo vzejít.

Když ho otec Mansart kývnutím hlavy přivolal k sobě a významně mu řekl, že má výjimečné a skvělé nadání, zachvěla jsem se. Chtělo se mi křičet, ale byla jsem zticha. Věděla jsem, že dílo zkázy je dokonáno.

Kněz položil ruku na chlapcovo kostnaté rameno a přistoupili spolu ke klavíru. „Velice rád bych si poslechl, jak zpíváš *Kyrie*, Eriku. Předpokládám, že text znáš.“

„Ano, Otče.“

Vedle robustního kněze působil můj syn velmi zranitelně. Jeho hlas zněl tak pokorně... Na okamžik jsem nevěřila svým smyslům. Přemítala jsem o tom, zda se jenom nesytím šílenými výplody vlastní fantazie, které ve mně uzrávají vlivem nucené samoty.

Proč jsem se začala bát neobvyklé, jako zvon jasné čistoty jeho dětského sopránu?

„*Kyrie eleison...*, *Kriste eleison.*“

Pane, smiluj se..., Kriste, smiluj se.

Zazpíval prosbu do nebes třikrát a s každou frází se má vůle poddávala vlně bolestné touhy, která mne nutila vztáhnout ruku a dotknout se ho. Ať již otec Mansart při tónech, které člověku rozbušily srdce, pocítoval jakékoli duchovní vytržení, já jsem na ně reagovala zcela jednoznačně fyzicky.

Slova byla určena Bohu. Ale hlas, ten dokonalý, neodolatelný hlas se obracel ke mně a přitahoval mne, jako bych někde hluboko uvnitř těla měla neviditelný magnet.

Než se mohl nadechnout k další frázi, přibouchla jsem víko klavíru s takovou silou, že jsem knězi jen taktak nepřivřela prsty. Nenadále zděšené ticho, které následovalo, přerušovaly jenom mé hysterické vzlyky. Otec Mansart na mne užasle hleděl, avšak v Erikových očích jsem spatřila strach a velké utrpení.

„Příliš vás to rozrušilo,“ řekl kněz rychle a vtlačil mne do křesla. „To je pochopitelné. Lidé často vnímají velikou krásu jako bolest.“

Zachvěla jsem se. „Nebude už zpívat, Otče..., už mu to nikdy nedovolím.“

„Drahé dítě, to nemůžete myslet vážně. Odpírat takovému talentu, aby se projevil, to by bylo velice kruté.“

Napřímila jsem se v křesle a pohlédla na své dítě, které tiše stálo vedle klavíru a plakalo.

„Jeho hlas je plný hříchu,“ řekla jsem hrozivě. „Je to smrtelný hřích. Žádná žena, která ho kdy uslyší, nezemře v milosti Boží.“

Otec Mansart ode mne zděšeně ucouvl. Jednou rukou bezděčně sáhl po svém kříži, zatímco druhou rychlým pohybem naznačil Erikovi, aby opustil pokoj. Když jsme osaměli, podíval se na mne se zvláštní směsí lítosti a znechucení.

„Myslím, že jste na svůj úděl byla příliš dlouho sama,“ řekl klidně. Kousla jsem se do rtu a podívala se stranou.

„Myslíte si, že jsem se zbláznila.“

„V žádném případě,“ odpověděl chvatně, „ale zcela určitě by se mohlo zdát, že tíha samoty nemá dobrý vliv na vaši soudnost. Vše, co si myslíte, že slyšíte, je pouze hlas vašich vlastních zmatených citů. Nesmíte zapomínat, že je to jen malé dítě.“

Vstala jsem a přistoupila k sekretáři stojícímu v rohu pokoje. Když jsem otevřela jeho prosklené dveře, vypadla ven záplava papírů. Z hromady, která mi ležela u nohou, jsem popadla hrst notových zápisů a architektonických náčrtů a strčila je knězi do ruky.

„Jsou tohle výtvary dítěte?“ zeptala jsem se chladně.

Vzal papíry ke světlu a pečlivě si je prohlížel. „Nikdy bych nevěřil, že by takhle staré dítě mohlo tak překvapivě přesně obkreslovat,“ řekl po chvíli.

„To nejsou kopie,“ řekla jsem pomalu. „Jsou to originály.“

Obrátil se ke mně, aby mi odporoval, ale výraz mého obličej je umlčel. Položil papíry na stůl a zíral na mne s posvátnou hrůzou, zatímco jsem tam stála s rukama zkříženýma na prsou a třásla se.

„Mám z toho strach,“ zašeptala jsem. „Příliš mnoho, příliš brzy... Není to normální. Nevěřím tomu, že takové nadání bylo sesláno z nebe.“

Kněz vážně zavrtěl hlavou. „Pochybnosti jsou nástroj ďáblův, Madeleine. Neoddávejte se jim a modlete se, abyste měla sílu vést jeho duši k Bohu.“

Když se ke mně naklonil, aby mne vzal za ruku, uvědomila jsem si, že se chvěje.

„Zanedbal jsem svou povinnost,“ řekl horečně. „Budu k vám chodit tak často, jak mi to služba dovolí, a budu ho vzdělávat v učení naší církve. Váš chlapec se musí velice rychle naučit bezvýhradně přijímat Boží vůli. Nesmíme připustit, aby se génius takové velikosti odklonil od učení našeho Pána. To je velice důležité.“

Mlčela jsem. Knězovo hluboké znepokojení bylo pouze ponurým odrazem jistoty, která ve mně vzrůstala. Jistoty, že se kolem mého nešťastného dítěte vytrvale stahují síly zla.

Cítila jsem zoufalou potřebu nechat se vést církví, avšak veškeré vnitřní světlo přesvědčení ve mně již zhaslo. Čím déle jsem se modlila, tím menší jsem měla naději, že budu vyslyšena. Kříž na mé zdi byl pouhým nápaditě vyřezávaným kusem dřeva a můj růženec nesmyslnými korálky navlečenými na niti. Má víra byla natolik oslabená, že jsem se nechávala svést zpívanou mší, která mi připadala bezostyšně a smyslně krásná. Klesla jsem k hříšnosti, ze které jsem se ani neodvažovala vyzpovídat.

„Poradte mi, co mám dělat,“ řekla jsem zoufale. „Ukažte mi, jak ho mám uchránit před zlem.“

Oheň v krbu pozvolna vyhasl. Mluvili jsme spolu dlouho do noci a během toho rozhovoru mne kněz velmi vážně varo-

val, abych se žádným způsobem nepokoušela umlčet Erikovy jedinečné schopnosti.

„Sopka potřebuje dát své síle přirozený průchod,“ řekl tajemně. „Nesmí sama sebe stravovat. Pokud máte pocit, že ho už nemůžete dál učit zpívat, musíte mi dovolit, abych to dělal já. Nechte mne, abych ho učil, jako by to byl jeden z mých sboristů. Já ho prodchnu hudbou Boží a Pánovými způsoby a za nějaký čas vám nebesa sešlou jenom potěšení, které z jeho hlasu budete mít.“

Zírala jsem na smutné, šedé pozůstatky odumřelého ohně. Copak jsem mu mohla říci, že právě toho potěšení se děším?

Bylo mu pět, když jsme se dostali do křížku kvůli jeho masce. Až do toho hrozného letního večera ji nosil s bezvýhradnou poslušností, sňal si ji vždy jen na noc a nikdy bez ní nevykročil z podkrovního pokoje. Vedla jsem ho k tomu s tak nelítostnou neústupností, že objevit se bez ní považoval za stejně nepřijatelné, jako kdyby se objevil nahý. To jsem si alespoň až do onoho večera myslela.

Ten večer mu bylo pět let a já jsem čekala na Marii, která měla přijít na večeři. Nezvala jsem ji. Při své tvrdohlavé povaze, která všechno míní dobře, mi dala ultimátum a trvala na tom, abych slavila událost, kterou jsem až doposud dokázala dovedně přehlížet.

„Nemůžeš tu příležitost pořád přecházet bez povšimnutí,“ řekla mi se záhadně konečnou platností, která nesnesla žádné námítky. „Přinesu mu dárek a všichni tři spolu povečeříme jako civilizovaní lidé.“

Celý den jsem strávila zavřená v kuchyni a snažila jsem se co nejvíce zaměstnat, abych nemusela myslet na to, proč tu hroznou frašku pořádám. Vypadalo to, že hodlám nakrmit celou vesnici. Z mé pece v šílené řadě vycházely dávky zákusků a koláčů, ale já jsem přesto v nehybném dusném horku dál míchala a kvedlala jako smyslů zbavená. A celou dobu, kdy jsem pracovala, jsem ze salonu slyšela tichou hru klavíru. Nepřišel jako každé normální dítě a nedotíral, aby mohl olízat lžici nebo aby s nedočkavostí odpovídající chlapci v jeho věku ukradl koláč.

Jeho naprostá netečnost k jídlu byla jen dalším zdrojem rozbrojů mezi námi.

Když jsem nakonec vešla do salonu a řekla mu, aby šel nahoru a oblékl si své nejlepší šaty, otočil se na stoličce a překvapeně se na mne zahleděl.

„Dneska není neděle... Přijde zase otec Mansart a bude mše?“

„Ne,“ odpověděla jsem. Otírala jsem si ruce do zástěry a uhýbala před ním očima. „Máš narozeniny.“

Zaraženě se na mne díval a já jsem cítila zcela nesmyslnou podrážděnost, která se mi vzdouvala v nitru kvůli ostudné nutnosti vysvětlit mu tak základní věc.

„Výročí tvého narození,“ řekla jsem úsečně. „Narodil ses přesně před pěti lety a mělo by se to oslavit.“

„Oslavit? Asi jako když se zpívá rekviem?“

Na chvíli jsem zauvažovala, jestli si ze mne dělá legraci, ale jeho oči, které upíral do mých, byly nevinné a zmatené.

„Ne tak docela,“ řekla jsem s námahou.

„Takže se nebude zpívat Dies Irae?“ V jeho hlase jsem uslyšela náhlé zklamání. „Ani Agnus Dei?“

„Ne... Ale budeme mít slavnostní večeři.“

Viděla jsem, jak jeho zájem opadl. Pohledem se opět zatoulal k notovému zápisu, na němž pracoval.

„A dárek,“ slyšela jsem se, jak náhle říkám. „Slečna Perraultová ti přinese dárek, Eriku. Doufám, že nezapomeneš, co se sluší, a hezky jí poděkuje.“

Otočil se ke mně a zvědavě se na mne zadíval. Na jeden strašný okamžik jsem si pomyslela, že mu budu muset vysvětlit i tohle. Nic však již neřekl. Pouze na mne dál zamyšleně hleděl.

„Jdi nahoru a převlékni se. Já zatím prostřu,“ řekla jsem mu rychle.

Když jsem ze zásuvky vytahovala ubrus, uvědomila jsem si, že se ani nepohnul.

„Mámo...“

„Co zase chceš?“ zeptala jsem se rozladěně.

„Dostanu nějaký dárek také od vás?“

Roztřesenou rukou jsem položila ubrousky na stůl. „Samo-zřejmě,“ řekla jsem automaticky. „Chceš něco určitého?“

Přistoupil ke mně a v jeho napjatém mlčení bylo cosi, z čeho jsem se cítila velice nesvá. Vycítila jsem, že se bojí odmítnutí, a proto jsem předpokládala, že to, co chce, bude bezpochyby velice drahé.

„A dostanu cokoli, co si budu přát?“ zeptal se nejistě.

„Když to bude v rozumných mezích.“

„Můžu dostat dva dárky?“

„Proč dva?“ zeptala jsem se opatrně.

„Abych si mohl jeden schovat, až ten první vypotřebuji.“ Začala jsem se pozvolna uklidňovat. To neznělo příliš znepokojivě... Podle toho, co naznačuje, nebude jeho přání přemrštěnější než stoh archů kvalitního papíru. Nebo možná něco sladkého...

„Tak co si přeješ?“ zeptala jsem se stroze.

Ticho.

Sledovala jsem, jak si pohrává s ubrousky. „Eriku, už mám té hloupé hry dost. Pokud mi neřekneš rovnou, co chceš, nedostaneš vůbec nic!“

Úlekem nad ostrostí mého tónu poskočil a začal si omotávat kolem tenkých prstů ubrousek. „Chci, chci dva...“ Zarazil se a položil ruce na stůl, jako by se snažil udržet rovnováhu.

„Propánaboha!“ vyštěkla jsem. „Dva co?“

Vzhlédl ke mně.

„Polibky,“ zašeptal roztřeseně. „Jeden na teď a druhý na potom.“

Zděšeně jsem na něho zírala, pak jsem se najednou nezadržitelně rozplakala a těžce jsem dosedla ke stolu.

„Tohle ode mne nesmíš chtít,“ vzlykala jsem. „Tohle nesmíš už nikdy, nikdy chtít..., rozumíš mi, Eriku..., nikdy!“

Poděšen mým hlasitým projevem zármutku se ode mne odvrátil a odcouval ke dveřím.

„Proč pláčete?“ vykoktal.

Se značným úsilím jsem se ovládla. „Já ne... pláču,“ zajíkla jsem se.

„Ale ano, pláčete!“ zvolal hlasem, který náhle zdrsněl zuřivostí. „Pláčete a nechcete mi dát dárek k narozeninám. Chtěla jste, abych se zeptal – *chtěla jste*, abych se zeptal – a pak jste řekla ne. Už nechci žádné narozeniny..., nemám rád narozeniny... Nenávidím je!“

Dveře za ním s rachotem zapadly a za chvíli jsem podobné prásknutí uslyšela i nahoře. Seděla jsem tam tak, jak mne opustil, a zírala jsem na ubrousek, který hodil na zem. Když jsem se nakonec zničeně zvedla, zahlédla jsem skrz okno Marii, jak s balíčkem pod paží rozhodně kráčí po zahradní cestičce.

Když jsme si sedly ke stolu, hrozivě jsem si uvědomovala jedno prázdné místo.

„Kde je?“ zeptala se Marie, a tím načala téma, jež mezi námi viselo od chvíle, kdy vešla.

„Ve svém pokoji,“ řekla jsem temně. „Odmítá vyjít ven... Už jsem ho několikrát volala, ale víš, jaký je. Jakmile dostane ten svůj záchvat, nedá se s ním nic dělat.“

Marie se podívala na balíček, který položila na prádelník. „Víš, že má narozeniny?“

„Samozřejmě, že to ví!“ řekla jsem rozzlobeně.

Zvedla jsem pokličku z polévkové mísy a začala Marii trochu prudce nalévat polévku. Zoufale jsem se snažila znovu nabýt odhodlané neklidné zuřivosti, která mé hrozivé myšlenky dokázala udržet na uzdě. Dokud jsem hýbala rukama, zůstávala má mysl nádherně otupělá a nemusela jsem přemítat o své hrozivé neschopnosti v roli matky. Matky, která se nedokáže přinutit, aby políbila své jediné dítě ani o jeho narozeninách. Ani když ji o to prosí. Tragická důstojnost, s níž vyslovil svůj poža-

davek, mne znepokojila natolik, že se mi stále ještě třáslý ruce. Polila jsem polévkou krémovou krajku na ubruse a s tlumeným zaklením se jí snažila otřít.

Dveře za mými zády se náhle otevřely a já jsem strnula a pozorovala, jak Marie zesinala v obličejí a ruka jí bezděčně vylétla k ústům. Hrůza se jí však v očích zračila jen chvíli. Pak se sebrala natolik, aby své ochablé rty přinutila k nepřírozenému úsměvu.

„Dobry večer, drahý Eriku..., v těch nových šatech ti to opravdu sluší. Pojd' si sednout vedle mne a sněz si večeri. Pak spolu rozbalíme dárek, který jsem ti přinesla.“

Když jsem se otočila a uviděla ho, jak bez masky stojí v otevřených dveřích, měla jsem pocit, že se mi srdce v hrudi zastavilo. Udělal to schválně. Udělal to, aby mne potrestal a ponížil...

„Jak ses mohl opovážit!“ prskla jsem. „Jak ses opovážil tohle udělat, ty jeden nestydatý kluku!“

„Madeleine...“ Marie se nadzvedla ze židle, jednu ruku nataženou v nervózním prosebném gestu směrem ke mně. „Vždyť na tom opravdu nezáleží...“

„Ty buď zticha!“ vyštěkla jsem. „Tohle si vyřídím bez tvých rad. Eriku! Vrať se do svého pokoje a nasad' si masku. Jestli tohle ještě jednou uděláš, sešlehám tě!“ Otrásl se a sešpulil bizarně znetvořené rty, jako by chtěl začít plakat. Místo toho tam však dál tvrdohlavě stál s rukama vzdorně zaťatýma v pěst.

„Nemám tu masku rád,“ zareptal. „Je mi v ní horko a bolí to. Mám od ní odřený obličej.“

Náhle jsem si těch odřenin také všimla. Sinalou kůži pod vpadlými očními důlky, tenkou jako pergamen, měl neustálým tlakem masky, která byla zjevně příliš těsná, rozedřenou do krve. Protože jsem se na něho zblízka nedívala více, než bylo nutné, nevšimla jsem si, jak moc vyrostl.

„Jdi do svého pokoje,“ opakovala jsem nejistě. „Po večeri ti ušiji novou masku a ty už bez ní nebudeš chodit dolů. Slyšíš mne, Eriku? Vůbec bez ní nebudeš vycházet z pokoje!“

„Proč?“ zeptal se mrzutě. „Proč musím pořád nosit masku? Nikdo jiný ji nosit nemusí.“

Vztekem se mi zatmělo před očima. Zachvátil mne výbuch nepříčetnosti, který ve mně zcela rozmetal poslední špetku sebeovládání. Přiskočila jsem k němu a začala jsem jím trást tak divoce, až mu drkotaly zuby.

„Madeleine!“ vzlykala Marie bezmocně. „Madeleine, probiha tě prosím...“

„Chce vědět proč!“ zavřískla jsem na ni. „Tak se to dozví... Jako že je Bůh nade mnou, teď se to tedy dozví!“ Zaryla jsem mu nehty do tenké košile a vyvlekla jsem ho ven z pokoje a pak nahoru po schodech. Tam jsem ho postavila před jediné zrcadlo v celém domě.

„Podívej se na sebe!“ vyštěkla jsem. „Podívej se na sebe do zrcadla a uvidíš, proč musíš nosit masku. *Jen se podívej!*“

Zíral na zrcadlo s takovým němým nevěřícím úděsem, že ve mně všechen vztek seschl a odumřel. A pak, dřív než jsem ho mohla zadržet, zavřískl, vrhl se na zrcadlo a v šíleném záchvatu hrůzy do něj začal bušit pěstmi.

Zrcadlo se roztránilo. Střepy létaly na všechny strany a zapichovaly se mu do zápěstí a prstů, takže během chvilky krvácel z desítek ran. Přesto však dál vrískal a zakrvácenýma rukama tloukl do rozbitého zrcadla. Když jsem se ho pokusila zadržet, kousl mne. Kousl mne, jako by byl divoké zvíře šílené strachy.

Na rameno mi dopadla něčí ruka. Mariin hlas, podivně chladný a rozhodný, mi přikázal, abych šla dolů a našla nějaké obvazy. Když jsem se vrátila, uviděla jsem, že se jí ho podařilo přemluvit, aby nechal zbytky zrcadla být, a že mu teď pinzetou vyndává střepy z prstů. Nemohla jsem se na to dívat...

Čekala jsem na ni v salonu, ale nevrátila se. Řekla jsem si, že ho asi uložila do postele a teď u něj sedí. Neodvažovala jsem se jít podívat nahoru a přesvědčit se. Zavrtala jsem se do nejzazší-

ho kouta pohovky a po zbytek noci jsem tam bez přestávky šila novou masku a zírala do vyhaslého krbu.

Krátce před rozbřeskem, když se Erik s křikem probudil z prvních z dlouhé řady nočních můr, které následovaly po události toho večera, přišla se svíci v ruce do pokoje. Vypadala sinala a vyčerpaně... A rozzlobeně. „Chce tě u sebe,“ řekla temně. „Sám Bůh ví proč, ale chce tebe. Jdi nahoru a uklidni ho.“

Stála přede mnou jako anděl pomsty a já jsem se k ní ve strachu otočila zády. Tyčila se tam vzpřímená a zvláště nesmlouvavá.

„Nemůžu,“ zašeptala jsem. „Nemůžu k němu jít.“

Náhle se ke mně bez varování naklonila a uštědřila mi hlasitý políček přes celou tvář.

„Vstaň!“ zaburácela. „Zvedni se, ty rozmazlený uříkovaný spratku! Celý život tě všichni jenom rozmazlovali..., tví rodiče, Charles, já taky... Všichni jsme tu byli pro Madeleinino obveselení, pro naši drahou, hezkou Madeleine. Ale ono nestačí být jenom hezká, slyšíš mne, Madeleine? To tě nezabavuje lidských závazků. Nedává ti to právo otrávit dětskou mysl a mrzačit jeho duši. Za to, co jsi s ním dokázala udělat od doby, kdy se narodil, bys měla viset..., měli by tě upálit!“

Ještě jednou mne uhodila, pak se ode mne odvrátila a s bezmocným vzlykáním se svezla do křesla u krbu. Přestože jsem byla šokovaná, vzpomněla jsem si, jak jsem ji jednou v klášteře našla stát v ložnici na posteli. Chtěla se vyhnout velikému pavoukovi, který jí pokojně zatarasil cestu ke dveřím.

„Zneškodni ho nějak, ale neubliž mu,“ prosila mne vášnivě s bledou tváří. „Nemůže za to, že je ošklivý.“

Tehdy jsem na pavouka rychle, bezcitně hodila knihu a pěkně jsem jej rozmáčkla. Marie pak se mnou několik dní odmítala promluvit...

Jak jsem se s rukou na rozpálené tváři vlekla nahoru po schodech, nedokázala jsem tu vzpomínku zapudit. Pořád jsem na toho rozmáčknutého pavouka nemohla zapomenout...

Prkenná podlaha pod mýma nohama zavržala. Erik vykřikl a já jsem v jeho hlase znovu uslyšela zděšení. „Mámo? Mámo?“

„Psst,“ zasyčela jsem tiše. „To jsem já, Eriku... , no tak, šššt.“

Slyšela jsem, jak si oddechl úlevou, když jsem vešla do pokoje. Malá obvázaná ruka se tápavě natáhla směrem ke mně a pak unaveně klesla na příkrývku. „Není mi dobře,“ postěžoval si rozmrzele.

„Já vím.“ Strnule jsem se posadila na kraj své postele. Napadlo mne, jak se v té veliké posteli zdá maličký. Maličký a bezbranný. „Promiň. Pokus se teď usnout a ráno ti bude lépe.“

S hrůzou sevřel příkrývku. „Nechci usnout,“ vydechl prudce. „Když usnu, tak se znovu objeví... ta tvář! Znovu se objeví ta tvář!“

Zavřela jsem oči a těžce polkla. V krku jsem měla knedlík, který jako by mi znemožňoval dýchání. „Eriku,“ řekla jsem bezmocně, „teď se na tu tvář musíš pokusit zapomenout.“

„Nemůžu na ni zapomenout,“ zašeptal. „Byla tam v tom zrcadle a hrozně mne vystrašila. Viděla jste ji také, maminko, viděla jste ji?“

„Eriku, ta tvář ti nikdy nic zlého neudělá.“

„Nechci, aby se vrátila!“ Divoce se rozvzlykal. „Musíte ji navždycky zahnat!“

Zhluboka jsem se nadechla a podívala se na jeho mrtvolný obličejík na polštáři. Jeho vpadlé oči zoufale zíraly do mých a hledaly v nich ujištění, které jsem mu mohla poskytnout pouze já. Tehdy jsem si uvědomila, že i přes své rychle rašící nadání je stále ještě příliš malý na to, aby dokázal unést pravdu o svém údělu.

„Maska tu tvář zažene,“ řekla jsem, jak nejněžněji jsem jen dokázala. „Dokud ji budeš nosit, už ji znovu neuvidíš.“

„Je kouzelná?“ zeptal se s náhlým, vášnivým zájmem.

„Ano.“ Sklonila jsem hlavu, aby se naše oči nemohly setkat. „Vyrobita jsem ti kouzelnou masku, aby tě chránila. Ta maska

je tvým přítelem. Pokud ji budeš nosit, žádné zrcadlo ti tu tvář znovu neukáže.“

Pak se utišil, a když jsem mu ukázala novou masku, bez reptání ji přijal a rychle si ji svými neobratnými ovázanými prsty nasadil. Když jsem však vstala a chystala se k odchodu, zpanikařil a křečovitě mne chytil za šaty.

„Nechodte pryč! Nenechávejte mne tu potmě.“

„Vždyť tu není tma,“ řekla jsem trpělivě. „Podívej, nechala jsem ti tu svíčku.“

Když jsem na něho však pohlédla, věděla jsem, že by nepomohlo, ani kdybych mu tam nechala svíček padesát. Tma, které se bál, sídlila v jeho mysli a nedokázalo by ji zahnat žádné světlo na světě.

Odevzdaně jsem si povzdechla, posadila se zpátky na postel a začala tiše zpívat. Než jsem dokončila první sloku, usnul.

Když jsem vyprošťovala své sukně z jeho sevření, vyhrnul se mu rukávy a já jsem uviděla obvazy, které měl na rukou a na zápěstích. Ve světle svíček vypadaly strašidelně bílé.

Věděla jsem, že Marie má pravdu.

Vyděsila jsem ho tělesně i duševně na zbytek celého života.

Ohledně přiměřeného vedení Erikovy duše a intelektu jsem začala být zcela odkázaná na otce Mansarta. Když mi navrhl, abych poslala ukázky Erikových kreseb do Akademie výtvarných umění v Paříži, vůbec jsem neodmlouvala. Věděla jsem, že tam má starého známého, přítele, který s ním kdysi studoval v Lyceu Jindřicha IV. a který teď přednáší architekturu. Pokud by se profesor Guizot nechal přesvědčit a začal se o mého syna zajímat, byla jsem připravená přijmout jakékoli rady nebo pomoc, jež by mi byl ochoten poskytnout. Erik již začínal jevit známky nudy, a když se nudil, nesnesitelně zlobil a měl sklony vyvádět nebezpečné neplechy. Do školy jsem ho poslat nemohla a měla jsem mizivou možnost najít mu domácího učitele, který by vyhovoval jeho zvláštním potřebám. Profesor Guizot se mi zdál jedinou nadějí, jak si zachovat zdravý rozum. Na jeho návštěvu jsem čekala se stále vzrůstajícím zoufalstvím.

Do Boscherville příliš nespěchal, a když nakonec přijel, vyčítila jsem, že má o účelu své cesty velké pochybnosti. Stejně jako otec Mansart byl i Guizot v pozdním středním věku. Tělnatý profesor se nesl trochu okázale. I když se k nám choval se strojenou zdvořilostí, dával jasně najevo, že si myslí, že jsme ho z Paříže vytáhli zcela zbytečně. Jsem přesvědčená, že přijel pouze kvůli pocitu povinnosti vůči starému kamarádovi ze studií. Vypadal, jako by chtěl celou věc pojmout jako krátkou dovolenou. Zdálo se, že ho více zajímá možnost lovu kachen ve vedlejší vesnici Duclair. Když jsem mu nakonec poněkud kousa-

vě navrhl, že by si mohl promluvit s Erikem, učinila jsem tak s pocitem narůstajícího zoufalství.

„Á, ano,“ podotkl a do hlasu se mu náhle vkradl zcela zřejmý chlad. „Ten malý génius. Rozhodně mi ho přiveďte, madame. Jsem si jist, že ho nebudu příliš dlouho zdržovat.“

Změřil si mne pohledem, ve kterém se zračila neskrývaná nedůvěra. Cítila jsem, jak mne polévá horko a jak se červenám. Když Erik přišel do místnosti, všimla jsem si, že profesora překvapila jeho maska, ačkoli se to snažil nedat najevo. Nijak ji však nekomentoval.

Potřásl chlapci rukou a trpělivě počkal, až vyleze na židli u jídelního stolu. Pak před něj položil list papíru a požádal ho, aby vyjmenoval, co na něm vidí.

„Tohle je oblouk,“ řekl Erik zdvořile. „Oblouk se zmenšeným poloměrem u pat.“

„Správně.“ V profesorově hlase jsem zaslechla známku údivu. „Možná bys mi mohl ukázat závěrník.“

Erik mu ho ukázal.

„A podpěru a patku?“

Erik opět ukázal na papír a profesor se zamračil. „Skruž, tětíva, šikmá patka, vrchol,“ vyštěkl rychle za sebou. „Klenáky..., rub oblouku.“

Erikův prst se bezchybně pohyboval po papíře a bylo slyšet, jak si nad jednotvárným a zjevně nesmyslným cvičením sotva zřetelně znuděně povzdechl.

Profesor vytáhl z kapsy kapesník a přešel si jím přes čelo poseté žilkami. Náhle se zdálo, že je mu nepříjemně teplo. „Co je tahle zahnutá čára?“ zaútočil náhle.

„Úroveň, na které se oblouk začíná klenout z podpěr,“ odpověděl Erik klidně.

Profesor se náhle posadil a upřeně se na chlapce zadíval.

„Nakresli mi deset různých typů oblouků a vyjmenuj je,“ přikázal mu.

Erik na mne netrpělivě pohlédl. Věděla jsem, že ho jednoduchost úkolu uráží, ale když jsem se na něj nasupeně zadívala, vzal do ruky olůvko a okamžitě začal poslušně kreslit.

Právě tehdy jsem se vzdálila a zanechala je o samotě. Když jsme se s profesorem o tři hodiny později opět sešli v salonu, měl na sobě pouze košili. Vypadal zmateně a vyčerpaně. Vůbec se nepodobal světáckému, dosti povýšenému kavalírovi, který krátce po poledni velice sebejistě vplul do mého domu.

„Madam,“ řekl vážně, „musím vám poděkovat za to, že jste mi umožnila ten nejpozoruhodnější zážitek v celé mé akademické kariéře.“

Našla jsem v sobě dost slušnosti, abych mlčela, neboť jsem vycítila, že mi chce říci něco, co mu nepůjde lehce přes rty, a že nepatří mezi lidi, kteří se snadno omlouvají.

„Přiznávám, že jsem k vám přijel s přesvědčením, že tu odhalím vychytralý podvod,“ připustil neochotně. „Když jsem v Paříži dostal do ruky ty výkresy, první, co mne napadlo, bylo, že se můj přítel stal obětí nějakého podvodu. Obávám se, madam, že jsem vás podezíral ze zneužití jeho laskavé a příliš důvěřivé povahy k pochybným záměrům.“

Upřeně jsem na něho beze slova hleděla. Rozpřáhl silné ruce v gestu poraženého údivu.

„Co vám mám říci, madam? Určitě sama dobře víte, že váš syn se rozvíjí s rychlostí, která je takřka nadpřirozená.“

S úlevou jsem si zaklesla prsty na rukou do sebe. „Takže uznáváte, že je geniální?“

Pomalou zavrtil hlavou. „Geniální je charakteristika, která se připisuje lidem. To, co jsem tu dnes viděl, se nedá vyjádřit žádným slovem, které znám. Má zcela neuvěřitelné schopnosti. Madam, jen velice těžko bych dokázal odolat možnosti formovat takové nezměrné nadání.“

Na chvíli jsem zavřela oči a měla pocit, jako by mi někdo sejmul z beder velikou tíhu. Profesor se na okamžik odmlčel

a přitom prsty přejížděl po kabátě, který měl přehozený přes opěradlo křesla. Náhle mě opět zachvátilo znepokojení.

„Pokud jsem to správně pochopil z dopisu otce Mansarta, váš syn je vážně tělesně znetvořen, a to mu znemožňuje navštěvovat některé z našich obvyklých znamenitých vzdělávacích institucí.“

„Ano. Máte pravdu,“ řekla jsem slabě a ucítila, jak se mne zmocňuje úzkost.

„Odpusťte, ale... bylo by neslušné, kdybych se vás zeptal...?“

„Maska,“ kousla jsem se do rtu. „Rád byste věděl, proč má na obličej masku.“

„Musím přiznat, že mi ta věc připadá poněkud výstřední, dokonce mne trochu zneklidňuje. V tomto osvíceném století člověk málokdy očekává, že narazí na dítě, které je takovýmto způsobem uvězněné. Jsem přesvědčen, že žádný úraz při porodu, ani sebevážnější, nikoho neopravňuje k tak primitivnímu opatření.“

Při kritice, která pramenila z nevědomosti, jsem s trhnutím zvedla hlavu. „Chcete se podívat?“ zeptala jsem se ho chladně. „Jste připraven nedat na sobě znát znechucení nebo strach, který by ho mohl rozrušit?“

Slabě se usmál. „Myslím, že uvidíte, že jsem muž znalý světa,“ prohlásil s jistotou, ve které byl znát nádech pohrdání.

„A vy nedovolíte, aby to, co uvidíte, pozměnilo váš předchozí úsudek.“

Nyní jsem ho zcela jasně urazila. „Madam, nežijeme v šestnáctém století! Tohle je doba empirického a rozumového soudu.“

„To si myslíte vy,“ řekla jsem.

S pokrčením ramen jsem došla ke dveřím, zavolala Erika do pokoje a sundala mu masku.

Musím uznat, že profesor Guizot uměl držet slovo. Jeho obličej ztratil svou tmavě červenou barvu, jak se mu krev vytratila ze svislých tváří. Náhle je měl šedé a povadlé. Ale ani mrknutím

oka nebo cuknutím bílých rtů neprozradil, co cítil, když pohlédl na chlapcův mrtvolný obličej.

Když jsme spolu opět osaměli, ukázala jsem na křeslo u krbu. „Posadte se, jestli chcete.“

„Děkuji vám.“ Sesunul se vedle krbu a přitom si nenápadným, nervózním pohybem urovnával na kolenou kabát. „Mohl bych vás obtěžovat a poprosit o sklenici vody?“ řekl chraplavě.

Místo vody jsem mu přinesla skleničku brandy. Bez reptání ji přijal, s úlevou do sebe silnou hnědou tekutinu zvrátil a pak sklenici roztřesenou rukou postavil na malý kulatý stůl vedle sebe.

„Myslím, že teď už chápete, proč musí nosit masku,“ řekla jsem.

„Ano,“ odpověděl s hlubokým soucitem v hlase, „mám silnou obavu, že ano.“

„A?“ pobídla jsem ho neúprosně.

Letmo se zarmouceně podíval na prázdnou sklenici, avšak další brandy jsem mu již nenabídla. V nitru mi začaly narůstat hrozné obavy a vztek.

„Původně jsem měl v plánu, tedy pokud byste s tím souhlasila, vzít si vašeho hochu k sobě domů. Tam bych ho mohl v klidu vyučovat a zařídít, aby mohl získat titul bakaláře. Ale teď zjišťuji, že by takové opatření nebylo možné. Víte, moje žena má slabší nervy a také máme zvědavé sousedy... Obávám se, že to nepřichází v úvahu. Musím myslet na své postavení.“

Zatnula jsem ruce v pěst. „Takže ho nechcete vyučovat.“

„Madam...“ namítl bezmocně.

„Věděla jsem to! Věděla jsem, že odmítnete, jakmile ho uvidíte!“

„Madam, snažně vás prosím, buďte rozumná. To dítě...“

„Je odporná zrůda!“

„To jsem neřekl,“ odpověděl důstojně, „a prosím vás, abyste mi nevkládala do úst něco, co jsem nevslovil. Ujišťuji vás, že

rozhodně mám v plánu ho učit, ale v Paříži to nepůjde. Tam jsem všem moc na očích.“

„A jak ho tedy chcete učit?“ zašeptala jsem.

Vstal z křesla a položil mi otcovsky ruku na rameno. „Domnívám se, že nebude potřebovat neustálý dohled jako většina studentů. Bude to otázka usměrňování a povzbuzování. Tenhle případ je pro mne výzvou, madam, je to pro mne zkouška mé profesionální vynalézavosti. Buďte klidná. Ujišťuji vás, že najdu způsob studia, který bude zcela vyhovovat dosti mimořádné situaci, v níž se nacházíme.“ Cítila jsem, jak mi do očí vstupují slzy vděku, a rychle jsem se odvrátila, než je začnu ronit. „Jste velice laskavý,“ zamumlala jsem.

„Má drahá,“ povzdechl si, „Já nejsem laskavý..., já jsem unesený.“

Považovala jsem za veliké štěstí, že jsem po Charlesově smrti zdědila jistý majetek, neboť jinak by Erika i mne náklady na jeho speciální studium zcela ožebračily. Abych mu mohla pořídit potřeby nezbytné pro studium, musela jsem pronajmout otcův dům v Rouenu. Nehodlala jsem mu však upírat jediné potěšení, které jsem mu byla schopna poskytnout. Otec Mansart opatřil všechny místnosti v domě policemi na knihy a měsíc po měsíci z Paříže přicházely záhadné a těžké svazky (byla mezi nimi i velice vzácná vydání) a profesorem přiložené pokyny a zápisy z přednášek. On sám přijížděl v pravidelných intervalech, aby strávil celý den zavřený se svým dychtivým žákem.

„Jednoho dne,“ řekl mi se vzrušením, jež dokázal jen stěží zakrýt, „nad tímhle hochem užasne celý svět.“

Když se zmínil o soutěži o cenu Grand Prix de Rome a pravil, že se hodlá zasadit o to, aby Erik byl nejmladším architektem, který se kdy zúčastnil soutěže o ocenění, po kterém každý prahl, mlčela jsem. Právě tak jsem chlapce neopravovala, když

říkal, že hodlá pět let studovat architekturu ve Villa Medici jako stipendista Francouzské akademie. Ani já, ani profesor jsme si nebyli ochotni přiznat, že jediné, co bude Erik kdy moci stavět, jsou vzdušné zámky. Strkali jsme hlavy do písku jako dva pštroši a odmítali vidět ošklivou skutečnost.

Neodvažovala jsem se myslet na život, jenž Erika čeká za mými ochraňujícími dveřmi ve světě, který se bude jen posmívat jeho bizarnímu vzhledu. Neodvažovala jsem se začít přemýšlet o budoucnosti.

Ale nemohla jsem mu odepírat jeho sny. Již tehdy jsem věděla, že nic více než sny mít nikdy nebude.

Několik měsíců poté, co začal s profesorem Guizotem studovat architekturu, mne Erik poprosil o zrcadlo.

Jeho žádost mne překvapila natolik, že jsem nevěděla, co mu na to mám říci. Instinkt mi velel, abych odmítla. Ale protože, co se Erika týkalo, se mé instinkty obvykle mýlily, rozhodla jsem se, že jeho nezvyklému přání vyhovím. Přinesla jsem malé kapesní zrcátko z prádelníku ve svém pokoji, kde jsem je měla pečlivě schované, a se stísněným zdráháním jsem mu je podala. O „tváři“ již mluvit přestal, avšak protože mne stále pravidelně budily výkřiky hrůzy vycházející z jeho pokoje, soudila jsem, že ho vzpomínka na ni stále znepokojuje.

Zrcátko si ode mne vzal s přehnanou opatrností, jako by to byl jedovatý had, který by ho mohl uštknout, a rychle je položil lícovou stranou na stůl. Měl trochu zrychlený dech, jako by ze všech sil běžel. Báł se tak moc, až jsem ucítila naléhavé pokušení vytrhnout mu zrcátko z ruky a zase je odnést. Odolala jsem však tomu nutkání a vyčkávala jsem.

„Kdybych se díval na rubovou stranu,“ začal nesměle, „viděl bych pořád... *ty věci?*“

„Ne,“ odpověděla jsem klidně. „Rub zrcadla nic neodráží. Neuvidíš vůbec nic.“ Slyšela jsem, jak si nahlas oddechl úlevou, a projela mnou bolest.

„Takže přece jenom je z jedné strany neškodné,“ zamumlal si pro sebe. „To je dobře.“ Nejistě ke mně zvedl obličej. „Můžu se podívat dovnitř, mámo?“

„Ano, pokud chceš.“

Sledovala jsem, jak šikovnými prsty snímá rubovou stranu zrcátka a vytahuje volný růžek staniolu. „Vždyť je pod tím jenom sklo!“ zvolal užasle. „Je to jenom sklo a kus staniolu! Jak se ta tvář mohla dostat dovnitř?“

Když se na mne podíval, cítila jsem utrpení, ze kterého mi přeběhl mráz po zádech. Všechny jeho skvělé schopnosti, všechny jeho vědomosti mu nedokázaly pomoci pochopit jednoduchou pravdu o zrcadle.

„Ta tvář nebyla uvnitř, Eriku. Byla venku. Zrcadlo jenom odrazí obraz předmětů, které před něj postavíš.“

„A jak se tedy ty obrazy mění v příšery?“ zeptal se vážně. „Je v tom nějaké kouzlo? Ukážete mi, jak funguje?“

Cítila jsem, jak mi hrdlo začínají stahovat vzlyky. Když jsem zrcátko vzala a podívala se do něj, věděla jsem, že se natahuje, aby se mi mohl podívat přes rameno. „Ne! Nefunguje to!“ vykřikl znechuceně a zklamaně. „Nic v něm není. Určitě je rozbité.“ Natočila jsem zrcátko do jiného úhlu, takže se mu můj obraz náhle objevil před očima. Radostně vykřikl.

„Podívejte!“ zvolal rozrušeně. „Jste tam dvakrát! To kouzlo se změnilo.“

„Eriku..., to není žádné kouzlo. Když se člověk podívá do zrcadla, vidí v něm svůj vlastní obraz..., vidí v něm jenom sám sebe, nic jiného. Zrcadlo ti nemůže ukázat netvora, jen pokud před ním nějaký nestojí.“

„Ale já jsem jednoho viděl!“ rozzlobeně trval na svém. „Já ho viděl!“ Položila jsem zrcátko lícovou stranou na stůl před ním. „Ano,“ řekla jsem jemně, „já vím, co jsi viděl.“

Pak jsem ho nechala o samotě a šla jsem počkat do vedlejšího pokoje, až uslyším první výkřik pochopení. Žádný však nepřicházel. Když jsem nahlédla do místnosti, uviděla jsem, jak si se zrcátkem hraje. Opatrně je držel v úhlu, ze kterého se v něm nemohl vidět. Zanedlouho jsem uslyšela, jak jde na-

horu, a když jsem si chtěla vzít zrcátko ze stolu zpátky, bylo pryč.

Když přišel k večeři, zdál se úplně klidný a zeptal se, zda si může zrcátko nechat. Překvapeně a s úlevou jsem bez okolků souhlasila. Doufala jsem, že nervový otřes z toho, že jsem ho odmítla, již patří minulosti.

Druhý den jsem však zrcátko našla rozbité na malé kousky. Každý z nich byl pečlivě položený lícovou stranou na prádelníku v jeho pokoji. Když jsem se ho rozhořčeně zeptala, proč to udělal, trpělivě mi vysvětlil, že takhle se s ním lépe kouzlí. Pak začal kousky skla opírat nad kresbou v úhlech, které vytvářely zvláštní změt různě pokrivených obrazců.

„Vidíte, mámo, se zrcadly jste neměla pravdu,“ řekl vítězoslavně. „Dají se s nimi dělat nejrůznější kouzla. Zajímalo by mne, co by se v nich ukázalo, kdyby se zkrivila? Myslíte, že kdybych je strčil do ohně, změkla by natolik, abych je pak mohl ohnout?“

„Nemám nejmenší poněti!“ řekla jsem zděšeně. „Vůbec ani nepomýšlej na to, že budeš zkoušet takovou hloupost! Jenom se popálíš. Eriku... Eriku, posloucháš mne?“

„Ano, mámo,“ řekl nevinně. Nepodíval se však na mne, když to říkal, a mne se kvůli tomu rychlému souhlasu okamžitě zmocnilo podezření. Obvykle se tak snadno nepoddával.

Byla bych mu ty kusy skla na místě vzala, ale bála jsem se, že tím způsobím další z jeho hrozných záchvatů vzteku, což by pouze skončilo tím, že bych ho nelidsky zbila. Možná bych měla být ráda, že překonal svůj nesmyslný strach z tak obyčejného předmětu. A kdyby se spálil... již nikdy by to neudělal.

Rozhodla jsem se, že ho nechám být.

„Madeleine.“

Marie vešla do kuchyně, a jak za sebou nenápadným pohybem zavřela dveře, uviděla jsem, že má ve vážném obličejí vřásky znepokojení.

„Myslím, že bys měla vědět,“ pokračovala nejistě, „že mne Erik požádal, abych mu koupila sklo a staniol... a sklenářský diamant. Tohle mi dal a prosil mne, abych ti nic neříkala.“ Natáhla ke mně dlaň a ukázala mi sto franků. Zamračila jsem se.

„Tak tam se ty peníze poděly... Měla jsem určité podezření. Co jsi mu řekla?“

Povzdechla si. „No, samozřejmě jsem věděla, že ty peníze nemohou být jeho. Řekla jsem mu, že krást je špatné..., a... a on se na mne jen díval, jako by nerozuměl ani slovu z toho, co říkám.“

Neradostně jsem přikývla. „Rozumí jen tomu, čemu rozumět chce. Zrovna teď ho zajímá jenom to, jak uspokojit svou chorobnou posedlost optickým klamem a kouzly. A on dobře ví, jak moc mne to zlobí. Minulý týden jsem mu řekla, že žádné sklo nedostane.“

„Na co ho, pro všechno na světě, jenom může chtít?“

„Chystá se vyrábět zrcadla. Věřila bys tomu? Kouzelná zrcadla, která mu budou ukazovat jenom to, co chce. Benátčané celá staletí tajili své umění před zbytkem světa a teď si tohle dítě, tohle bláznivé dítě myslí, že začne vyrábět zrcadla ve svém podkrovním pokoji. Chválabohu, že jsem mu neřekla o rtuti, protože by ji určitě chtěl taky! Proboha, proč se tak chová?“

Marie položila peníze na stůl a zamyšleně se na mne podívala. „Myslím, že mu budeš muset to sklo dovolit, když je pro něj tak důležité,“ řekla po chvíli.

„No to přestává všechno!“ odsekla jsem s chladnou ironií. „Nejspíš bych mu měla dopřát i tu rtuť, že ano, aby nás mohl všechny otrávit, až se mu bude chtít.“

Nejistě pokrčila rameny. „Madeleine, když mu to sklo neopatříš, nějak si ho už pořídí sám. Chceš, aby ti začal rozbíjet okna?“

Zděšeně jsem na ni hleděla. „Myslíš, že by byl schopen takového darebáctví?“ Pomalu potřásla hlavou. „Nemyslím, že by

v tom viděl něco špatného, Madeleine. Pro něj by to byl jenom další logický krok k dosažení cíle.“

„Účel světi prostředky...“ řekla jsem lehce, pohroužená do svého nitra. „To je ďáblovu učení.“

Beze slova hleděla na podlahu. Věděla jsem, že v hloubi duše se mnou souhlasí.

Když jsem mu na konci týdne dala sklo a staniol, musela jsem se odvrátit od nadšeného výrazu v jeho očích. Radostně vykřikl. Na zbytek dne zmizel ve svém pokoji a večer jsem ho našla strnulého vzteky nad tím, že se mu dílo nepovedlo.

„Musí to jít nějak jinak,“ mumlal, „zeptám se profesora Guizota, až zítra přijde.“

„Zrcadla?“ opakoval profesor neurčitě, když se na něho druhý den Erik vrhl hned u dveří. „No, až do nynějška se na rubovou stranu samozřejmě vždycky používal staniol a rtuť.“

„Rtuť!“ strnul Erik rozmrzele. „O rtuti jsem nic nevěděl!“

„Vlastně to není nijak důležité,“ pokračoval profesor bodře. „Tahle zastaralá a příliš náročná metoda se už stejně nebude moc dlouho používat. Mám takový dojem, že v Německu nedávno objevili nový způsob výroby. Myslím, že se tomu říká postříbřování.“

„V Německu,“ opakoval Erik vážně. „Jak je to daleko...?“

Zapadly za nimi dveře od jídelny a víc jsem neslyšela.

Od té chvíle jsem pečlivě dohlížela na to, aby Erik dostával všechny materiály, o které požádal, ať již se jeho požadavky zdály sebepodivnější. Sklo, kovy, matky, šrouby a pružiny... Přestala jsem mu tyhle hračky odpírat z jednoduchého důvodu – neodvažovala jsem se toho.

Pozvolna jsem začínala chápat, jak nebezpečné je pokoušet se znemožnit činné sopce, aby přirozeně uvolňovala svou energii.

Také mi pomalu začínalo docházet, proč se otec Mansart tak náhle začal bát o Erikovu duši.

Od chvíle, kdy se Erik naučil chodit, jsem ho v noci pro jistotu zamykala v jeho pokoji – částečně abych ho chránila, ale hlavně abych měla klid v duši. Když mu bylo osm, došla jsem k nemilému zjištění, že mříže na oknech a zamčené dveře již nestačí na to, aby udržely jeho uvězněnou fantazii ve svých mezích.

Otec Mansart ke mně jednoho rána přišel značně znepokojen a sdělil mi, že ve vesnici panuje velký rozruch a že se musím více snažit udržet Erika přes noc doma. „Já vám nerozumím,“ zamračila jsem se. „Přece dobře víte, že nesmí dál než do zahrady.“ Kněz zavrtěl hlavou. „Několik lidí ho vidělo, jak se potlouká kolem kostela, Madeleine. A několik svědků tvrdí, že včera o půlnoci slyšeli, jak v kostele někdo hraje na varhany.“

„Ale to není možné, Otče,“ namítna jsem. „Sama jsem ho v osm hodin zamykala v jeho pokoji.“

„Nechala jste klíč ve dveřích?“

„Ano. Ale přesně tam jsem ho také dnes ráno našla. I kdyby se mu podařilo klíč ze zámku vystrčit a vtáhnout ho do pokoje pode dveřmi, těžko by se tam pak zase zamkl.“

„Obávám se, že u Erika je možné všechno,“ řekl kněz vážně. „Myslím, že bych si s ním měl promluvit.“

K mému nesmírnému zděšení se Erik vůbec nesnažil svůj útek zapírat. Docela ochotně se k němu přiznal a pouze sklonil hlavu, když ho otec Mansart pokáral za to, že se dopustil hříchu lži.

„Nedělal jsem nic špatného,“ ohradil se. Díval se na mne s obavami, jako by čekal, že mu před knězem natluču.

„A co jsi vlastně dělal?“ vykřikla jsem.

„V lese jsou lišky,“ řekl tiše. „Rád se dívám, jak si jejich mláďata hrají při měsíčku. Loni na jaře se...“

Zarazil se, zděšený výrazem mého obličej. Nemohla jsem uvěřit, že se již rok či déle bez mého vědomí potuluje až na tak vzdáleném místě, jako je Roumarský les. V tu chvíli mi bylo zcela jasné, k čemu došlo. Jeho sebedůvěra se stále zvyšovala, což ho vedlo k tomu, aby se odvažoval stále dál do vesnice, ve které ho jako večernice vábil krásný románský kostel.

„Jak se dostáváš ze svého pokoje?“ zeptala jsem se.

„To je strašně jednoduché,“ přiznal. „Jenom odmontuji mříž z okna a přeskočím na strom, co je venku.“

HRŮZOU jsem zavřela oči. Jeho pokoj byl alespoň dvacet stop nad zemí a strom, o kterém mluvil, stál od jeho okna dost daleko na to, aby skok na něj nebyl sebevražedný snad jen pro kočku. Nenamáhala jsem se ho ptát, jak se dostal zpátky... Zcela určitě to bylo nějakým podobně šíleným způsobem.

„Ty jsi ale hlupák! Vždyť ses mohl zabít!“

Zadíval se na zem. „V noci je všechno tak krásné... A nikdo mne nevidí,“ zamumlal.

„Ovšem včera v noci tě nejenom viděli. Včera v noci tě i slyšeli!“ vyjela jsem. „Teď už určitě celá vesnice ví, že jsi hrál v kostele na varhany.“

„Ale ne!“ řekl nešťastně. „Myslel jsem, že když mne někdo uslyší, bude si myslet, že je to duch.“

„Eriku,“ přerušil ho rychle otec Mansart, když viděl, jak zatínám ruce v pěst. „To, co děláš, je velice nerozumné a vystavuje to tebe i tvou matku nebezpečí. Víckrát už takovou věc nesmíš udělat. Pokud budeš dál vesničany takhle děsit, může dojít k nepříjemným... odvetným opatřením.“ Erik se bezděčně pohnul směrem ke mně a pak ztuhl.

„Chápeš, co těmi odvetnými opatřeními myslím, že, chlapče?“
„Ano,“ zašeptal Erik zděšeně. „Ale proč, proč by mi měli ubli-
žovat? Nikomu jsem nic neudělal. Proč mne všichni nenávidí?“

Kněz celý nesvůj rozhodil rukama. „Lidé nenávidí věci, kte-
rých se bojí..., a bojí se věci, kterým nerozumějí.“

Erik se váhavě dotkl své masky. „Můj obličej,“ zajíknul se,
„oni mne nenávidí kvůli mému obličej?“ Otec Mansart ho vzal
za rameno. „Pojď, chlapče, pomodlíme se. Poprosíme Boha,
aby ti dal trpělivost a porozumění...“

„Ne!“ Erik se mu náhle vytrhl. „Já už se víckrát modlit nebu-
du! Proč taky? Bůh mne stejně neposlouchá.“

„Eriku!“ zalapala jsem po dechu. „Okamžitě se otci Man-
sartovi omluviš a poprosíš Boha o odpuštění za takové strašné
rouhání.“ Zatvrzele mlčel. „Jdi do svého pokoje,“ řekla jsem le-
dově. „Vyřídíme si to později.“

Když odešel, v pokoji se rozhostilo zděšené ticho. Zabořila
jsem se do křesla u krbu a zadívala se na kněze. „Co budeme
dělat?“ vydechla jsem.

„Nesmíte dovolit, aby znovu vyšel z domu,“ řekl Otec Man-
sart po chvíli. „Ještě se vrátím, zatluču mu okno a na dveře mu
dám závory.“

„Zatlučete mu okno...,“ opakovala jsem zničeně. „To ho teď
budu muset zavírat v místnosti bez denního světla?“

„Obávám se, že žádná jiná možnost, jak ho ochránit, neexis-
tuje,“ řekl kněz sklesle.

Ten večer došlo před mým domem k výtržnosti. Sešel se
tam houf chlapců z vesnice. Házeli na dům kameny a vykřiko-
vali sprosté nadávky. Rozzuřilo mne to natolik, že jsem přes
veškeré knězovo varování otevřela okno své ložnice dokořán
a zakřičela na ně.

„Jděte pryč!“ zaječela jsem. „Jděte pryč a nechte mne a mého
syna na pokoji!“

„Ukažte nám tu příšeru!“ prozpěvovali drze v odpověď.
„Ukažte nám tu příšeru, dámo, ať se můžeme podívat.“

Na tváři se mi rozpleskla hrouda bláta. Uslyšela jsem, jak se v přízemí tříští okno, a když někdo začal kopat do dveří, dech se mi zatajil hrůzou.

„Ať už jste pryč!“ zaburácel hlas otce Mansarta na silnici kousek od domu. „Vy jedni malí ďáblové! Ujišťuji vás, že za tuhle noc budete vkleče pykat celý měsíc! Ano..., vím, kteří z vás to jsou..., každého z vás znám! Zmizte, povídám!“

Hlasy začaly slábnout a byly méně útočné, jak se ti, kterým patřily, vytráceli do nadcházejícího soumraku.

Seběhla jsem po úzkém schodišti, rozrazila domovní dveře a zabořila obličej do knězova hábitu. „Ach, Otče! Už jsem myslela, že se dostanou do domu a Erika odvedou!“

„Drahé dítě, myslím, že by se neodvážili zajít tak daleko. Ale nedokážu samozřejmě odhadnout, co by udělali, kdyby ho chytili někde venku o samotě. Je nahoře v bezpečí?“

Přikývla jsem.

„Dobře. Odstráním z jeho okna sklo a ke dveřím pokoje připevním nahoře i dole závoru... Ovšem je možné, že po dnešku bude příliš vystrašený, než aby se zase pokusil utéci.“

„Co s ním bude?“ zašeptala jsem zoufale. „Co jen s ním proboha bude?“

„Nám nenáleží předpovídat budoucnost,“ odpověděl kněz neurčitě. „Teď půjdu za ním, pokud vám to nevádí. Skoro si myslím, že bude ochotný se zase modlit.“ Pokusila jsem se slabě usmát. „Takže jste mu jeho rouhání odpustil?“

Kněz hloubavě pokrčil rameny.

„Pokud je to jediné, co mu nebesa budou muset kdy odpustit, budeme moci mluvit o nesmírném štěstí,“ řekl.

Vzal mi z malátné ruky svíci a beze slova si s ní posvítíl na cestu do nejvyššího patra ztichlého domu.

V neděli jsem šla s Marií do vesnice, abych zahanbila rodiče našich trýznitelů. Byla to již pěkná řádka let, co jsem naposledy navštívila bohoslužbu v nádherném opatství Saint-Georges-de-Boscherville. Raději jsem slavila mši v soukromí svého domu, jako bych byla nemocná, a stále více jsem si povolovala pěstovat samotářské zvyky. Také jsem začala zjišťovat, že na všeobecné představě, že osamělý dům na kraji vesnice obývají blázen s příšerou, přece jenom možná něco je. Musím se přestat skrývat jako krtek ve své díře! Musím jim ukázat, že se hodlám bít za naše právo na klidný život, říkala jsem si.

Během mše jsem cítila, jak se hlavy pokradmu otáčejí směrem k místu, kde sedím. Během kázání byl slyšet tlumený šepot, a ani knězův upřený ocelový pohled jej nedokázal potlačit. Otráslo to mou odvahou a cítila jsem hrozné nutkání ze starého kostela vyběhnout. Místo toho jsem tam však zůstala strnule sedět s rukama v rukavicích složenýma na modlitební knížce a v duchu jsem mši popoháněla ke konci.

„*Ite missa est...*“, řekl konečně otec Mansart milosrdně. Když se shromáždění se šoupáním nohou zvedalo, vyhýbala jsem se pohledům, které na mne všichni upírali, tím, že jsem se soustředěně dívala na cherubíny zdobící příčnou loď kostela.

Když jsem následovala Marii do hlavní lodi, upustila jsem ve svém rozrušení modlitební knížku. Její zvučné žuchnutí se nepřírozeně hlasitě odrazilo od klenutého stropu. Podvědomě jsem zrakem zabloudila ke kůru a ve světle, které na něj padalo

oknem ve střední chrámové lodi, jsem spatřila siluetu mladého muže, jenž se na mne zamyšleně díval.

Když si všiml, že jsem ho zahlédla, lehce se uklonil. Tento projev zdvořilosti byl pro mne něčím tak neobvyklým, že mne naplnil zmatkem. Během let, jež jsem strávila o samotě, jsem zapomněla, jak se na taková gesta odpovídá. Zapomněla jsem, jak se hraje na afektovaně se culící hloupou koketu. Bylo mi hrozně nepříjemně, ale přesto mi přišlo zatěžko sklopit zrak a pokazit tak první okamžik, kdy se naše oči setkaly. Prozradila jsem se.

„Kdo je ten muž?“ zeptala jsem se Marie, když jsme vyšly do ostré sluneční záře zalévající náves, jež byla porostlá trávou.

Usmála se. „To je nový doktor, pan Barye.“

„Jak dlouho je v Boscherville?“

„Asi dva měsíce. Ale říká se, že tu nezůstane. Myslím, že má velice málo pacientů, protože všichni pořád radši chodí k doktoru Gautierovi.“

„Hlupáci!“ řekla jsem poněkud ostřeji, než jsem zamýšlela. „Doktor Gautier byl senilní už před deseti lety. Tomu člověku musí být nejméně osmdesát.“

Marie pokrčila rameny. „Víš, jací jsou tu lidé. Maminka říká, že by ji nikdy ani ve snu nenapadlo, aby se nechala vyšetřit tak mladým mužem, a zcela určitě by mu nedovolila, aby pečoval o mne.“

„A co tvá maminka navrhuje, aby ten mladý muž prozatím dělal? To má až do doby, než mu začnou šedivět vousy, strádat hlady ve škarpě?“

„Kuš,“ řekla Marie naléhavě. „Zrovna vychází ven. Uslyší tě.“

Přes všechno dobré vychování jsem se otočila, abych se podívala. Uviděla jsem, jak na mne mladý muž opět upírá oči. Zase se zlehka elegantně uklonil a popřál nám dobré jitro. Poté se s očividným zdráháním vzdálil.

Marie mne chytila za paži a naráz jsme vykročily a spěchaly dolů po silnici, pryč od jeho vzdalující se siluety. Najednou jsem se nevysvětlitelně chichotala jako hloupé, lehkovážné stvoření, jímž jsem kdysi bývala. Znenadání jsem byla zpátky v klášteře a zdráhala jsem se přiznat, že mne zajímá hezký učitel zpěvu.

„Ale já o něj přece vůbec nestojím, ani trochu, ani trochu...“

Zase mi bylo sedmnáct. Troufalý motýlek, který po letech strávených omezováním v kukle přísné katolické výchovy touží vyzkoušet, jaké to je létat. Sedmnáctiletá a ochotná zhltnout život jediným dychtivým, nenasytým polknutím...

Náhle se mi před očima opět vynořila zaprášená, sluncem vysušená silnice vedoucí k mému domu a slunce se zatřpytilo na nové tabulce skla, kterou Erik zasadil do okna v jídelně. Bylo mu teprve osm let a již byl šikovný a schopný plnit jednoduché úkoly stejně dobře jako ti nejlepší dělníci ve vesnici. Proč jen jsem měla provinilý pocit, že se chystám navždy zradit jeho důvěru?

Étienne!

Étienne Barye! Jak rychle k tomu došlo! Jak rychle přestal být pouhým uhlazeným mladým doktorem, který mne každou neděli po mši se strojenou zdvořilostí zdravil. Jak rychle se stal nejjasnější hvězdou mé temné, prázdné oblohy!

Během několika krátkých týdnů se mi začalo zdát, že nemyslím na nic jiného než na něho. V tomto období jsem měla pocit, že se hodiny, které od sebe oddělovaly naše tajné schůzky, strašlivě vlečou. Osm let jsem žila jako jeptiška. Možná bylo jen přirozené, že jsem se zamilovala do prvního hezkého muže, který se na mne po dlouhé době opět se zájmem podíval.

Je samozřejmé, že věděl o mé minulosti. Ve vesnici bylo až příliš mnoho lidí, kteří mu v naději, že uchrání hezkého mladého muže před prokletím mé náruče, dychtivě sdělovali hrozivé podrobnosti. Tvrdohlavě přehlížel varování před záhubou a každou neděli se pravidelně objevoval na konci lavice, v níž jsem seděla. Po mši jsem mu pokládala ruku na rukáv a s okatě bohorovnou lhostejností a plni vzdoru vůči těm, kteří nesouhlasně přihlíželi, jsme rychle procházeli hlavní lodí. Byl mladší než já. Měl pevné, hezky tvarované rysy a oči, které se často upřeně dívaly na lidi, jimiž pohrdal. A on pohrdal většinou obyvatel Boscherville. Zavrhoval je, neboť se mu zdáli zaostalí a fanatičtí. Těch několik pacientů, které se mu podařilo získat, brzy popudilo jeho arogantní a dosti hrubé chování. Jeho přátelství se mnou pak přispělo k tomu, že mu jich již více nepři-

bylo. Já sama jsem se záhy naučila podrobovat jeho názorům, neboť čas, který jsme spolu trávili, mi byl tak drahý, že jsem jej nechtěla ztrácet hádkami. Žila jsem v neustálém strachu, že opustí to, čemu říká „tahle nudná stojatá voda“, a vrátí se bádát do Paříže. Jeho neklidná inteligence a netolerantní netrpělivost se mnohem více hodily do laboratoře než do salonu naříkajícího pacienta. Bylo jen otázkou času, kdy si to sám připustí.

Měl nenasytný zájem o Erika. Kladl mi trefné otázky a často si zaznamenával mé odpovědi. Ujišťoval mne, že jeho zájem je čistě vědecký, že chce vytvořit případovou studii. Opakovaně mne žádal, abych mu své dítě ukázala, ale to jsem mu z mnoha důvodů nedovolovala. V hlavě mi stále neodbytněji klíčil nepříjemný pocit, že by neváhal Erika připoutat k pitevnímu stolu, jen aby ukojil svou zvědavost.

„Madeleine,“ peskoval mne jemně, když jsem se pořád více vyhýbala jeho neustálým dotazům, „nesmíš být tak nedůvěřivá vůči vědecké hlavě. Myslel jsem, že mi důvěřuješ.“

Odvrátila jsem se od něho. Začínala jsem v něm milovat muže, ale nedůvěřovala jsem vědci, jímž zároveň byl. Bála jsem se dychtivosti po poznání, která v jeho chladných modrých očích číhala jako vyhladovělý vlk.

Vstala jsem z pohovky, na níž jsme seděli, přistoupila jsem k oknu a zadívala se ven na travnatou návěs a na starý kostel, který se hned za ní tyčil k nebesům.

„Moc se ptáš,“ zašeptala jsem.

„Máš pravdu!“ Odhodil poznámkový blok a zezadu ke mně přistoupil. Neosobní, vědecky nezaujaté chování odložil jako umazanou zástěru. „Obávám se, že nenasytná zvědavost není příliš přitažlivá vlastnost. Opuště mi to, Madeleine.“ Rukou mi naléhavě sevřel paži, ale já jsem se k němu neotočila.

„Někdy mám pocit, že ode mne chceš jen to, abych ti odpovídala na otázky,“ povzdechla jsem si.

Pomalou si mne otočil tváří k sobě.

„Ale vůbec ne,“ řekl.

A políbil mne.

„Co je to za muže?“ zeptal se Erik nečekaně.

Když jsem vešla do domu, již na mne čekal v hale. Zadíval se na mne a v očích měl tvrdý pohled, který mě obviňoval.

„Co je to za muže?“ opakoval ledově, když jsem mu neodpověděla. „Proč se spolu procházíte o samotě?“

Znala jsem Étiennea již čtyři měsíce, avšak velice pečlivě jsem se vyhýbala tomu, aby nás Erik viděl spolu. Toho večera jsem zjevně nebyla dost opatrná.

„Když se rozhodnu, že se půjdu projít s nějakým mužem, tak je to jenom moje věc,“ odsekla jsem rozzlobeně.

Pověsila jsem plášť na věšák a chtěla kolem Erika projít, ale zastoupil mi cestu do salonu. Náhle jsem na okamžik pocítila prudký strach. Nyní byl již tak velký, že mi dosahoval k ramenům. Měl sice kostnatou postavu, ale jeho vyzáblost byla ošidná. Skrývala se za ní velká síla.

„Kdo je to, matko?“

To bylo vůbec poprvé, co mne takhle oslovil, a pohrdání v jeho hlase ve mně vyvolávalo značnou hrůzu.

„Jmenuje se Étienne,“ slyšela jsem se, jak téměř bezhlasně říkám. „Étienne Barye..., je doktor. A teď mne nech projít, Eriku. Takhle dotěrně a neomaleně se mne nebudeš vypyatvat. Ne...“ Hlas mi odumřel, neboť se na mne stále chladně díval.

„Je to můj přítel,“ vykoktala jsem. „Eriku, musíš pochopit, že mám stejné právo mít přátele jako každý jiný člověk ve vesnici.“

Pohnul se směrem ke mně a já jsem podvědomě ustoupila o krok. „Nepřeji si, aby tohle přátelství pokračovalo,“ pravil neúprosně.

Oči za maskou mne provrtávaly jako dva nebozezy. Ještě nikdy předtím se na mne takhle nepodíval. Couvala jsem přes

halu, až jsem ucítila, že se zády opírám o domovní dveře. Pořád se ke mně blížil se zvláštní nedětskou hrozivostí. V náhlém návalu strachu jsem se rozmáchl a uhodila ho. Po první váhavé ráně mé obavy z jeho nevyslovené pohružky přehlušil vztek.

„Ty!“ zavřískla jsem. „Tak ty si to nepřeješ? Co si to dovoluješ, takhle se mnou mluvit!? Zničil jsi mi život, hned když ses narodil – úplně jsi mi ho zničil..., *zničil!* Nenávidím tě, nenávidím to, jak vypadáš, nenávidím zvuky, které vydáváš..., ten tvůj ďábelský obličej a tvůj andělský hlas! Víš o tom, že plno andělů se smaží v pekle? Z celého srdce si přeji, abys tam byl s nimi, protože tam patříš. Přála bych si, abys vůbec nežil, slyšíš? Chtěla bych, abys byl mrtvý!“

Zdalo se mi, že se mi před očima scvrkává, že téměř sesychá. Ať již byl před několika minutami čímkoli, teď byl pouhým dítětem, které se s nevírou krčí před trestem, jenž přesahuje jeho nejhorší představy. Jako by všechny ošklivé city, které se mezi námi od jeho narození jitřily, náhle vzkypěly v jediném zběsilém víru, konečně protrhly hráz a oba nás utopily ve svém jedu. Když jsem uviděla jeho zdrcené utrpení, věděla jsem, že ta slova s sebou bude nosit až do smrti. Nic, co od nynížška řeknu nebo udělám, z jeho mysli již nikdy nesmyje šířavou skvrnu, kterou jsem v ní vytvořila.

Postávala jsem vedle něho, neschopná vyjádřit svůj zármutek a lítost. Náhle sundal ruce z masky a zazíral na mne se zoufalstvím, nad nímž se již nedalo ani plakat. „Já vás také nenávidím,“ řekl s pomalým bolestným údivem, jako by mu tu skutečnost právě někdo vyjevil. „Já vás také nenávidím.“

Pak se otočil a jako slepec pomalu tápal po schodech nahoru.

Erik o „tom muži“ už víckrát nepromluvil. Od té doby ho to, že jsem stále častěji pryč, vůbec nevzrušovalo. Ani se neobtěžoval zvednout hlavu, když jsem se vracela domů. Zahalil se do pláště neproniknutelné mlčenlivosti a většinu času trávil

prací o samotě ve svém pokoji. Jedinou společnicí mu tam byla Saša.

Fenka začínala stárnout a tloustnout. Právě vstupovala do období, které postihuje tolik psů kolem desátého roku života. Rychle scházela. Erik ji trpělivě nosil nahoru a dolů po schodech, které teď byly nad její síly, omýval jí slzící oči a někdy strávil celou hodinu tím, že ji krmil z ruky. Nebyla jsem si však jistá, zda chápe, že každou chvíli může přijít nevyhnutelný okamžik loučení. A protože to nebyla věc, o které bych s ním dokázala bez potíží hovořit, požádala jsem otce Mansarta, aby ji zmínil místo mne.

Seděla jsem v pokoji a šila, zatímco oni spolu mluvili ve vedlejší místnosti. Jejich tiché hlasy ke mně sotva doléhaly. „Ano“, řekl Erik klidně, „dobře vím, že Saša je stará a nebude žít navěky, že možná nebude žít déle než rok. Ale vím, že Bůh ji vezme k sobě do nebe, a tak od sebe nebudeme navždy odloučeni.“

Spíše jsem cítila, než slyšela, jak se kněz rychle nadechl. Nadechl se, aby opravil dětinskou, avšak nepřípustnou chybu v doktríně, již se jeho žák dopustil. Požádal Erika, aby chápal, že ačkoli Bůh má slitování se všemi tvory, věčný život daroval pouze člověku. Zvířata, řekl otec Mansart vážně, nemají duši...

Následovala chvilka ticha a potom se zcela nečekaně ozval výkřik nepopsatelného zármutku a vzteku. Měla jsem pocit, že se mi z něj rozskočí hlava. Rychle jsem vběhla do salonu, právě včas na to, abych zahlédla Erika popadnout hodiny z krbové římsy a mrštit jimi do ohniště. A pak, k mému naprostému zděšení, zvedl kleště na uhlí a zaútočil jimi na kněze. Přitom vykřikoval hrozné obhroublosti, slova, o nichž jsem netušila, že je vůbec zná. Když jsem se pokusila mezi ně postavit, vši silou mne chytil kleštěmi za rameno. Projely mi skrz sametové šaty až na tělo.

Kněz mne stáhl zpátky z dosahu divoce se míhající zbraně, která bez rozdílu sekala do všeho, co jí přišlo do cesty. „Probo-

ha!“ oddychovala jsem, „vždyť zničí celý pokoj! Pusťte mne, ať ho můžu zarazit...“

Otec Mansart mi na má slova odpověděl tím, že mne vyvlekl ze dveří a rychle je za sebou zavřel. Na výplň dveří se snesla zblesilá smršť ran a začaly z nich létat třísky. Když jsem však chytila za kliku, kněz mi z ní rychle odtrhl ruku.

„Nesmíte se k němu ani přiblížit..., neví, kdo jste.“

Nevěřičně jsem na něho zírала. Za dveřmi se dále ozývaly zvuky šíleného ničení. Kněz byl smrtelně bledý v obličeji a rty měl sevřené do šedé rýhy vyjadřující bolest a zármutek.

„Zklamal jsem,“ zamumlal znaveně. „Zklamal jsem jeho i Boha.“

„Nerozumím vám,“ vyjekla jsem. „Chcete mi říci, že zešílel?“

Kněz ponuře zavrtěl hlavou. „To není šílenství, dítě. To je posedlost! Myslím, že jestli za ním teď půjdete, zabije vás. Musíme počkat, až zlého ducha, který ho zrovna má ve spárech, ta zábava unaví. Až vašeho syna opustí.“

Podívala jsem se na krev, která mi vytrvale prosakovala rukávem. „Přijde... přijde to na něj znovu?“ vykoktala jsem nejistě. Kněz si povzdechl: „Jakmile se temným silám naskytne vhodný hostitel...“ Bezmocně rozhodil rukama. Pak sklíčeně pokračoval: „Zítرا provedu obřad vymítání zlého ducha.“

Vymítání zlého ducha...

Propadala jsem se do tmy. Zapotácela jsem se a otec Mansart mne zachytil.

„Vymítání zlého ducha!“ řekl Étienne znechuceně. „Ten kněz je hloupý šťoura, který správně patří do středověku. Tohle není případ pro církev, ale pro léčebné zařízení.“

„Blázinec,“ zamumlala jsem. „Máš na mysli blázinec!“

Étienne si povzdechl. „Byl bych rád, kdybys nepoužívala tak emotivní výrazy. Jak se zdá, to dítě trpí jistým stupněm duševní

poruchy, což se za těchto okolností dalo jediné čekat. Jen velice málo věcí dokáže vyrovnanost lidské mysli ohrozit více než po-
divínský génius, jakého jsi mi popsala.“ Položil mi ruku na ra-
meno a pak tiše dodal: „Miláčku, opravdu bys měla začít vážně
uvažovat o nějakém zařízení.“

„Ale... to jsou přece příšerná místa, ne? Člověk se pořád do-
zvídá strašné zprávy o ukrutnostech, které se tam dějí.“

„V žádném případě,“ odvětil Étienne klidně. „Jsou mezi
nimi horší a lepší, to nepopírám, ale znám jedno vynikající mís-
to, kde by byl v bezpečí. Mohl by tam mít své knihy a svou hud-
bu..., určitě by tam byl šťastný..., nebo alespoň tak šťastný, jak
na tomto světě vůbec dokáže být.“

Étienne se pohodlně usadil na břehu řeky a přivřenýma očí-
ma sledoval Seinou plynoucí svým korytem. K citům se stavěl
energicky a nekompromisně a zavrhoval vášně i sentiment.
Svým nekonečným optimismem dokázal zabalit i sebenepří-
jemnější návrhy do úctyhodného přijatelného hávu. Stačí jen
rychlé rozhodnutí, stačí pouze podepsat dokumenty o hospita-
lizaci, a bude po problémech. Z jeho úst to znělo tak jednoduše
a tak správně!

Sklonil se nade mnou, přitiskl mne na drny trávy a já jsem se
ráda vzdala jeho neodbytným rtům. Znamenalo to, že nemusím
na nic myslet, že se nemusím přít sama se sebou. Na několik
blážených okamžiků existovala pouze fyzická rozkoš a duševní
vysvobození a já jsem ho v obavách z okamžiku, kdy se odtáh-
ne, přitiskla blíže k sobě.

Nevěřím, že bych ho dokázala milovat před deseti lety, pro-
tože tehdy bych nedokázala snést, aby mi někdo tak nevybírávě
říkal, co si mám myslet a co mám dělat. Teď jsem si však nic
nepřála více než být bezpečně sevřená v jeho objetí a chráně-
ná před ošklivou skutečností. Byli jsme milenci ve všem kromě
jednoho, neboť uvažoval příliš logicky, příliš rozumně a chytře,
než aby riskoval, že mne společensky zničí. Toužil po bezúhon-

ném životě v souladu s vážností svého povolání a já jsem věděla, že naše tajné schůzky pro něho časem ztratí na přitažlivosti. Chtěl příslib nějaké budoucnosti, což bylo pochopitelné.

Jakou se mnou však mohl mít budoucnost, když jsem se ho neodvažovala ani pozvat na večeri, aby se Erik strašlivě nerozluštil?

Věděla jsem, že věci nemohou tímto směrem pokračovat donekonečna. Již nějakou dobu mi kdesi v mysli hnízdil nezvaný tichošlápek, který mi zálučně našeptával něco, co jsem asi věděla od prvního setkání s Étienmem v hlavní lodi kostela.

Tenhle muž by si tě vzal, kdybys neměla závazky.

Kdybych neměla své nepovedené dítě.

Kdybych ho dala do zařízení pro osoby s těžkou duševní chorobou...

Celou dobu, co jsme kráčeli po břehu zpátky, jsem byla značně zamlklá. Ještě dlouho předtím, než jsme se dostali k vesnici, jsem mu navrhla, že bude moudřejší, když půjdu dál sama.

„Lidé si o nás začínají povídat. Vzhledem ke svému postavení si nemůžeš dovolit žádný skandál.“

Položil mi ruku kolem ramen a zvedl mi obličej ke svému. „Madeleine,“ řekl něžně, „k žádnému skandálu nemusí dojít... a ty to víš, že? Chci od tebe jen jedno – dovol mi, abych hocha vyšetřil a jako profesionál ti řekl svůj názor na jeho duševní stav.“

Já jsem však věděla, že si již názor udělal, a i když jsem byla skutečně v koncích, nebyla jsem zatím ještě připravená zachovat se jako Jidáš.

„Budeš přemýšlet o tom, co jsem ti řekl?“ zeptal se naléhavě.

„Ano,“ řekla jsem bezvýrazně, „budu o tom přemýšlet.“

Věděla jsem však, že nebudu.

Ohledně vymítání zlého ducha měl Étienne pravdu. Neměla jsem to nikdy připustit. Pokud Erik nebyl posedlý před obřadem, pak se tak zcela určitě choval po něm.

Jeho uctivá náklonnost ke knězi se zcela rozplynula. Odmítal pokračovat v hodinách zpěvu, které je oba tak těšily. Ještě horší však bylo, že nechtěl poslouchat mši a nechtěl mít v pokoji kříž. Neodvažovala jsem se na něj naléhat, neboť se začal chovat tak zvláště, že jsem se ho začínala opravdu bát. Když byl nablízku, děly se v domě podivné věci. Takřka před očima mi mizely různé předměty, aby se zase vrátily na své místo, jakmile jsem je přestala hledat. Věděla jsem, že je to jeho dílo, ale když jsem ho vyzvala, aby se přiznal, pouze pokrčil rameny, zasmál se a řekl mi, že v domě nejspíš straší.

Když mi jednoho dne vyskočil hrneček z podšálku a roztříštil se o křbovou mříž, objevila jsem dovedně přistřížený kus niti přivázaný k rozbitému oušku a rozzuřeně jsem se do Erika pustila.

„Tos byl ty, že ano!? Tys to udělal!“

„Ne!“ najednou se ode mne vystrašeně odtáhl. „Jak bych to asi mohl udělat? Vždyť jsem u něj ani neseděl! Byl to ten duch!“

„Žádný duch tu není!“ vykřikla jsem. „Nemáme tu žádného ducha kromě tebe a tvých ďábelských hedvábných nití! Jen se na ten hrneček podívej! Tentokrát se ti to nevydařilo, že? Tuhle lumpárnu jsem hned prohlédla.“

mlčel a upíral zrak na tenoučkou nit, jako kdyby ho rozčilovala vlastní neschopnost. Skoro jsem slyšela, jak si zuřivě umi-

ňuje, že příště již po sobě nezanechá žádné stopy, které by ho mohly prozradit.

„Žádné příště nebude,“ řekla jsem klidně. Viděla jsem, jak zděšeně trhl hlavou nad tím, že mu dokážu tak lehce číst myšlenky. „S tímhle uličnictvím teď hned přestaneš, slyšíš mě?“

„To nedělám já,“ opakoval s dětinskou tvrdohlavostí. „To ten duch. Ten duch, co se ho otec Mansart pokoušel vyhnat.“

Chytila jsem ho za ramena a hrozivě jsem jím zatřásla, až se mu uvolnila maska a spadla nám pod nohy.

„Přestaň s tím šílenstvím!“ zavřískla jsem. „Okamžitě s tím přestaň! Když nepřestaneš, udělám to, co mi radí doktor Barye, a pošlu tě na hrozné místo, kde žijí jenom blázni. *To udělám!* Děsí tě to, že? Tak to jsem ráda! Jsem ráda, že tě to děsí, protože se třeba přestaneš chovat jako šílenec. Povídám ti, Eriku, jestli tě pošlu do blázince, už se odtamtud nikdy nevrátíš, nikdy! Svážou ti ruce za zády a zavrou tě do tmy! Tam zůstaneš, dokud neumřeš, a už mě nikdy, nikdy neuvidíš! Tak co, přestaneš s tím? *Přestaneš?*“

Náhle jsem ho pustila a poodstoupila jsem od něj. Lapala jsem po dechu. On si zatím klekl na koberec u mých nohou a roztřesenýma rukama si zase rychle nasadil masku. Cítila jsem, že je zděšený. Bylo to jako fyzická síla, avšak výjimečně jsem se necítila provinile a ani jsem nelitovala své tvrdosti. Dostávali jsme se na okraj nebezpečné propasti a já jsem cítila, že když ho teď nezvládnou, oba skončíme v blázinci.

„Co byste udělala,“ zašeptal tiše, aniž by se na mne podíval, „kdybych byl pryč?“

„Vzala bych si doktora Baryeho,“ řekla jsem, dohnána čímým zoufalstvím ke lži. „Už mne požádal o ruku a jedině ty nám bráníš ve sňatku. Takže vidíš, že bys měl být opatrný a udělat, co ti říkám. Teď se mi podívej do očí! Podívej se mi do očí a slib mi, že se tyhle... tyhle věci už nebudou opakovat.“

Klečel dál na podlaze a hedvábnou nit si omotával těsně kolem jednoho kostnatého prstu, až mu bílý koneček v místě, kde zaškrtil oběh krve, zmodral.

„Eriku!“

Rychle vyskočil z mého dosahu jako luční koník a rozběhl se ke dveřím. Tam se zastavil a vzdorně se na mne podíval.

„Máme tu ducha,“ řekl pevně. „Je tady duch, matko. A zůstane tu s vámi už navždycky!“

Stála jsem tam, jednu ruku na hrdle, druhou napřáhnutou k němu v bezmocné, úpěnlivé prosbě a dívala jsem se za ním.

Najednou mi byla hrozná zima.

Té noci jsem onen hlas uslyšela poprvé. Hlas, který mi byl důvěrně známý a jenž se mi zároveň zdál zvláště pozměněný a který zpíval tak hluboko a jemně, že jsem si jeho sladce hypnotické zabarvení zpočátku skoro vůbec neuvědomovala. Ozýval se blízko mne, tak blízko, až jsem měla pocit, že když napřáhnou ruku, zcela jistě se jej dotknu. Když jsem však zvědavě vstala a vydala se za ním, začal se mi vzdalovat. Zastavila jsem se a upřeně jsem se zadívala na Erika, který na předložce u krbu pročesával Saše srst. Zdálo se, že je naprosto zabraný do své činnosti a mého rozrušení si nevšímá.

Hlas byl zvláště tlumeným, vzdáleným a tajupným dechem, jenž jako by mne vybízel, abych vyšla ven z místnosti a pak nahoru po schodech. Beznadějně unesená jsem jej následovala, a když jsem vstoupila do své ložnice, zjistila jsem, že melodie beze slov zjevně nabývá na intenzitě a soustřeďuje se kolem sošky pasáčka, stojící na mramorové desce prádelníku.

Přiblížila jsem se k ní a poznala, že broukání zjevně vychází právě z ní. Jak jsem na ni ohromeně zírala, uvědomila jsem si, že v pokoji nejsem sama. Najednou vedle mne stál Erik a pozoroval mne, jak se na sošku dívám. Byl bez masky a rty měl sevřené do hrozivé tiché rýhy.